

TALOUSARVIO 2025 JA TALOUSSUUNNITELMA 2025-2027

Oriveden kaupunki

Kaupunginhallitus 4.11.2024
Kaupunginvaltuusto 18.11.2024

Sisällys

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS TALOUSARVIOON 2025	3
2. TALOUSARVION 2025 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2025-2027 YLEISPERUSTELUT.....	6
Talouden yleinen kehitys.....	6
Talousarvion lähtökohdat	9
Käyttötalous	11
Verotulot ja valtionosuudet	13
Verotulot.....	13
Valtionosuudet.....	13
Investoinnit.....	14
3. TALOUSARVION SITOVIUUS	15
Käyttötalousosa	15
Investointiosa	15
Tuloslaskelmaosa.....	15
Rahoitusosa	15
Tilivelvollisuus.....	16
4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN STRATEGINEN PERUSTA	17
Kuntalaki.....	17
Kaupunkistrategia.....	17
Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet.....	18
Elinvoimaohjelman tavoitteet.....	18
5. LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO.....	19
6. TULOSLASKELMAOSA.....	20
7. RAHOITUSLASKELMAOSA.....	21
8. KÄYTTÖTALOUSOSA.....	22
KAUPUNGINHALLITUS.....	22
Vaalit	22
Tilintarkastus	22
Kaupunkikehityspalvelut	22
Kaupunkikehityspalvelualueen riskiarvio	24
Konsernipalvelut.....	24
Konsernipalvelualueen riskiarvio.....	25
LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA	25
Hallintopalvelut.....	25
Varhaiskasvatus	27
Perusopetus.....	29
Lukiokoulutus.....	31
Kasvatus- ja opetuspalvelualueen riskiarvio.....	34

HYVINVOINTI- JA ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA.....	34
Hyvinvointipalvelut	34
Elämänlaatupalvelut	36
Hyvinvointi- ja elämänlaatupalvelualueen riskiarvio	38
TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	39
Teknisten palvelujen hallinto.....	39
Tilapalvelu.....	40
Kunnallistekniikka	41
Vesihuoltolaitos	42
Tekniikka- ja ympäristöpalvelualueen riskiarvio.....	43
9. INVESTOINTIOSA	44
10. VESIHUOLTOLAITOS	46
Tuloslaskelma	46
Rahoituslaskelma	46
11. KONSERNIYHTIÖT	47
LIITTEET	49
Käyttötaloussuunnitelmaluonnos vuodelle 2025 tulosalueittain.....	49
Investointisuunnitelmaluonnos hankeryhmittäin vuodelle 2025.....	52

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS TALOUSARVIOON 2025

Valtion ja kuntien talouskehitys

Valtion vuoden 2025 talousarvion loppusumma on 88,1 miljardia euroa ja se on 12,2 miljardia euroa alijäämäinen. Valtion talouspolitiikan painopisteet ovat taloudellinen vakaus, työllisyys, talouskasvu sekä hyvinvointipalvelujen turvaaminen. Tavoitteena on vakauttaa julkisen talouden velkasuhde vuoteen 2027 mennessä. Työllisyystilanne on heikentynyt vuonna 2024, mutta ennusteen mukaan työllisyys kääntyy uudelleen kasvuun vuonna 2025, kun talous toipuu sekä hallituksen työllisyystoimet ja maahanmuutto lisäävät työvoiman tarjontaa.

Vuosi 2023 oli kuntataloudessa vahva, mutta kuntatalouden tilanne on heikentynyt vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2024 noin miljardi euroa negatiiviseksi. Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1 mrd. euroa negatiiviseksi.

Oriveden kaupungin talousarvion linjaukset ja perusteet

Talousarvion tavoitteita ohjaa valtuuston hyväksymä strategia, johon kaupungin toiminnan johtaminen perustuu. Strategia sisältää yhdessä päättäjien, henkilöstön ja asukkaiden kanssa muodostetun vision eli yhteisen tulevaisuuden tahtotilan, palvelulupauksen sekä kehittämistavoitteet vuoteen 2030 ja näitä toteuttavat valtuustokauden kärkitoimenpiteet. Kaupungin visio on ”Innostava Orivesi” ja palvelulupaus; ”Orivesi uudistuu ja toimii kestävästi”.

Strategian tavoitteet on jaettu kolmeen kokonaisuuteen:

1. Vahvistamme elinvoimaamme
2. Edistämme asukkaiden hyvinvointia
3. Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi

Strategialla vastataan muuttuvaan toimintaympäristöön ja kaupungin roolin muutokseen tulevaisuudessa.

Kaupungin toiminta ja talous

Vuoden 2025 talousarvion toimintakate on -26,2 M€ (vuonna 2024 -25,0 M€). Verotuloarvio vuodelle 2025 on 21,7 M€ (vuonna 2024; 20,7 M€) ja valtionosuusarvio on 5,6 M€ (vuonna 2024: 5,4 M€). Käyttöomaisuuden poistot ovat 3,4 M€ ja tilikauden alijäämä 3,1 M€. Vuoden 2025 investoinnit ovat 7,07 M€. Talonrakennuksen investoinnit ovat 4,3 M€, josta Rovastinkankaan kouluhanke on 4,0 M€. Tämän lisäksi peruskorjaushankkeita, mm. teknisen varikon lämmöntapamuutos, johon on saatu avustusta valtiolta. Kunnallistekniikan investoinnit ovat 2,9 M€, joka sisältää peruskorjaushankkeita, mm. Lehmilaidantie, Tikkaajantie, Oripohjantie sekä Laitamon/aseman alueen peruskorjaus. Irtaimen omaisuuden hankintaan on varattu 170 000 euroa, jossa on mm. tietohallinto- ja ohjelmistohankintoja.

Kehittämishankkeita

- Uusi kaupunkistrategia, elinvoimaohjelma ja hyvinvointisuunnitelma antavat suuntaviivat toiminnan kehittämiseksi.
- Oripohja-Nihuan työpaikka-alueen asemakaavan valmistelu jatkuu.
- Kirkkolahden rannan asemakaavan valmistelu jatkuu. Tavoitteena on saada asemakaava hyväksyttyä vuoden 2025 aikana.

- Vireillä olevien maankäyttösopimusten valmistelun jatkaminen, Markunniemen alue.
- Aseman kehittämishankkeet (mm. Asemanvainio asemakaava ja kehittämissohjelman toimenpanon jatkaminen). Säynäniemen alueen tulevaisuudesta päättäminen.
- Työllisyyspalvelu uudistuksen toimenpano. Orivesi kuuluu Tampereen seudun työllisyysalueeseen. Uudistuksessa valtion työllisyystehtävät siirtyvät kunnille vuoden 2025 alusta lähtien. Tampereen seudun työllisyysalueen keskeinen tavoite on vahvistaa alueensa elinvoimaa yhteistyössä alueensa kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Tehtävien yhteensovittamisella edistetään kuntien ja alueen työllisyyttä, osaavan työvoiman saatavuutta, yritysten kasvua ja elinvoimaa sekä integroidaan työvoimaviranomaisen toiminta yhteen kunnan elinvoimapalveluiden kanssa. Sopimuksellisella palveluekosysteemi kokonaisuudella pyritään hillitsemään kuntien työttömyys- ja toimeentulotukimenoja sekä vahvistamaan verotulokehitystä ja kasvua. Konkreettinen tavoite on suunnitella yhdessä kokonaisuus, jossa eri toimijoiden roolit ovat selkeät, päällekkäisyydet on karsittu ja asiakasohjaus on sujuvaa.
- Kaupungin, Tredun ja yritysten yhteistyö kumppanuussopimuksen mukaisesti.
- Aurinkovoimala hankkeiden edistäminen.
- Tampereen kaupungin ja Oriveden kaupungin yhteishanke Kintulammi-Pukala-Teerijärvi retkeilyreittisuunnitelmasta tehdyt valituksen on hylätty hallinto-oikeudessa, mutta korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vireillä valituslupahakemus.
- Edunvalvontatyötä Vt-9 perusparantamisen edistämiseksi jatketaan tiiviisti. Hankkeen edunvalvontatyötä on jatkettu yhteistyössä Tampereen ja Kangasalan kaupunkien sekä Pirkanmaan liiton kanssa. Hanke on todettu Väyläviraston investointisuunnitelmassa yhdeksi kiireellisimmistä päätieverkon kohteista.
- Vt-9 tiesuunnittelu 4-kaistatieksi välillä Käpykangas-Orivesi on käynnissä Pirkanmaan ELY:ssä. Tähän liittyvä rinnakkaistien asemakaava Orivesi (Hankaloilo)-Oritupa valtuustossa.
- Uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025 Uuden rakentamislain merkittävimmät muutokset rakennusvalvonnan kannalta liittyvät lupajärjestelmään, suunnittelijoiden ja työnjohtajien pätevyyden toteamiseen, digitalisaatioon, vähähiilisen rakentamisen ja kiertotalouden edistämiseen sekä rakennustyönaikaisen valvonnan painotuksiin. Kaavoitus ja maapolitiikka jäivät sisällöltään odottamaan seuraavia uudistuksia.
- Tampereen kaupunkiseudun ja valtion väliseen MAL-sopimukseen sisältyy tavoite Haapamäen radan sähköistykseen keskustan seisakkeelle saakka sekä Eräjärven keskustan kevyen liikenteen väylän.
- Toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelman käsitellään valtuustossa tammikuussa 2025 Ohjelman toimenpiteet ajoittuvat vuosille 2025-2028.
- Uusi valtuustokausi alkaa 1.6.2025. Tavoitteena hyvin sujuva kapulan vaihto vanhan ja uuden valtuuston kesken sekä uuden kaupunkistrategian valmistelun aloittaminen.

Kuntayhteistyö ja maakuntayhteistyö

Tampereen kaupunkiseudun muodostavat Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi. Kaupunkiseudulla on yli 420 000 asukasta. Seutuyhteistyöstä vastaa Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä. Kuntayhtymä kehittää alueen maankäyttöä, asumista, liikennettä ja sivistyspalveluja koko kaupunkiseudun näkökulmasta. Lisäksi kuntayhtymä edistää kestävästä siirtymästä, tekee ennakointityötä ja kokoaa seututietoa. Kaupunkiseudun visio on kansainvälinen, vohreä metropoli, jossa asukkaan arki on sujuvaa ja tulevaisuus kestävä.

Business Tampereen palvelusopimuksen mukaan elinkeinopalveluita toteutetaan kolmella avainkäyttäjällä: Kasvuhakuisten yritysten liiketoiminnan kehittäminen kestävästä kasvun ja uudistumisen tueksi, kasvuinvestoinnit ja kansainvälistyminen ml. saavutettavuus sekä kaupunkiseudun lumovoiman kasvattaminen. Uudet painopistealueet ovat: Tampereen kaupunkiseutu kohti uutta elinkeinostrategiakautta, tietopalvelut kohti data insight -palveluja, vastuullisuus sekä suurteolliset investoinnit, sirut ja turvallisuus.

Pirkanmaan liiton tavoitteena on edistää Pirkanmaan ja sen kuntien elinvoimaa ja yhteistyötä siten, että Pirkanmaa on kestäväällä tavalla elinvoimainen nyt ja tulevaisuudessa. Pirkanmaan liitto tekee

työtä ja luo arvoa yhdessä sidosryhmiemme kanssa ottamalla huomioon kestävyiden eri näkökulmat. Tavoitteena on vauras ja vastuullinen maakunta.

Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelulupaus on pitää yhdessä huolta kaikkien pirkanmaalaisten hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Hyvinvointialueen arvot ovat ihmisläheisyys, arvostus, rohkeus, vastuullisuus ja luottamus.

Yhteenveto

Oriveden kaupungin talousarvion 2025 kautta järjestetään ja turvataan laadukkaat palvelut kuntalaisille, vaikka kaupungin talouden näkymät ovat kireät lähivuosina. Toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelman toimeenpano tulevana vuosina tärkeä ja välttämätön tehtävä, jotta varmistetaan kaupungin talouden tasapaino.

Elinvoimaohjelman ja hyvinvointisuunnitelman kautta toteutetaan kehittämishankkeita maankäytön, asumisen, elinkeinotoiminnan, työllisyyden ja liikenteen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta. Näiden kautta voidaan lisätä elinvoimaa ja vetovoimaa paikkakunnalle ja vahvistaa tulopohjaa. Myös kuntalaisten ja järjestöjen osallistumista ja yhteistyötä kehitetään.

Esitän parhaimmat kiitokset kaupungin henkilöstölle, kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle sekä muille toimielimille hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025–2028 valmistelussa ja toivotan kaikille menestystä vuonna 2025.

Orivedellä lokakuussa 2024

Juha Kuusisto
kaupunginjohtaja

2. TALOUSARVION 2025 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2025-2027 YLEISPERUSTELUT

Talousarvioasiakirja on uudistettu kuntalain ja taloussuunnitelmaa koskevan suosituksen mukaiseksi kaupunkistrategiaa tukevaksi asiakirjaksi. Talousarvion alussa on kirjaukset asiakirjan strategisesta perustasta ja kaupunkistrategian seurannasta.

Talousarvion määrärahojen sitovuus on siten, että valtuusto hyväksyy lautakuntatasoiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi valtuusto hyväksyy kaupunkikonsernin tytäryhtiöille kaupunkistrategiasta johdetut toiminnalliset ja/tai taloudelliset tavoitteet. Valtuuston lautakuntatasolle hyväksymien määrärahojen ja tavoitteiden jakautuminen alaspäin tulosaluetasolle esitetään asiakirjassa tulosalueiden taloussuunnitelmina.

Talouden yleinen kehitys

Kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriön (VM) taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous näyttäisi selittäneen taantumaa. Bruttokansantuote (BKT) supistuu vielä 0,2 prosenttia vuonna 2024, mutta kasvu on käynnistynyt vuoden alkupuoliskolla. Loppuvuotta kohden talouden toipumisen odotetaan vahvistuvan. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku tukevat kulutusta ja investointeja. Vuosina 2025 ja 2026 kasvu nopeutuu ja on 1,7 ja 1,5 prosenttia vuodessa. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja ennustejakson alussa, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tarjontaa läpi ennustejakson. Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompaa kuin euroalueella keskimäärin.

VM:n mukaan yksityinen kulutus on kasvanut läpi koko sen ajan, kun hintojen ja korkojen nousu ovat heikentäneet kotitalouksien ostovoimaa. Inflaation nopea hidastuminen ja korkojen lasku helpottavat kotitalouksien taloudellista tilannetta. Yksityinen kulutus kasvaa lähes prosentin vuonna 2024, vaikka sosiaalietuuksien leikkaukset ja arvonlisäveron nosto syyskuussa hidastavatkin kulutuksen toipumista. Vuonna 2025 kulutuksen kasvu nopeutuu, kun korot laskevat edelleen ja työllisyys kasvaa. Inflaatio on hidastunut selvästi ja myös jatkossa varsinkin kotimaiset hintapaineet ovat vähäisiä. Arvonlisäveron korotus nostaa hintoja ja hidastaa inflaation laskua erityisesti vuonna 2025. Hallituksen keväällä kehysriihessä ja aiemmin päättämien välillisen verotuksen muutosten arvioidaan kiihdyttävän inflaatiota suoraan yhteensä noin 0,9 prosenttiyksikköä vuosina 2024–2026. Tästä huolimatta inflaatio on pysymässä matalana. Inflaatio laskee 1,8 prosenttiin tänä vuonna. Vuosina 2025 ja 2026 inflaatio on 1,4 ja 1,3 prosenttia.

Rakentaminen on ollut jyrkässä laskussa, mutta lasku näyttäisi nyt pysähtyneen. Korkojen lasku piristää asuntomarkkinoita, varsinkin kun maan sisäinen muuttoliike ja maahanmuutto ovat kasvattaneet asuntojen kysyntää. Asuntorakentamisen toipuminen kestää kuitenkin aikansa ja asuntorakentamisen odotetaan kasvavan vasta ensi vuonna. Muussa rakentamisessa lasku on ollut pienempi ja toipuminen alkaa asuntorakentamista aikaisemmin.

VM:n arvion mukaan työllisyys vähenee tänä vuonna reilulla 10 000 hengellä tuotannon laskun vauhdessa. Voimakkainta työllisyyden väheneminen on ollut rakentamisessa. Sen sijaan palveluissa työllisyys on edelleen noussut. Ensi vuonna, kun talous toipuu, työllisyys alkaa kasvaa ja kasvu jatkuu myös vuonna 2026. Hallituksen työllisyystoimet sekä maahanmuutto lisäävät työvoiman tarjontaa ja luovat työllisyydelle tilaa kasvua, kun tuotanto elpyy. Työttömien määrä kasvoi alkuvuonna laaja-alaisesti, mutta kesällä työttömyyden kasvu näyttäisi pysähtyneen. Vuonna 2024 työttömyysaste nousee kahdeksaan prosenttiin. Ensi vuodesta alkaen työttömyys vähenee, mutta jää 7,2 prosenttiin vuonna 2026.

VM:n mukaan pitkittynyt matalasuhdanne rasittaa julkista taloutta jo toista vuotta peräkkäin. Sen lisäksi vuosien 2022–2023 nopea inflaatio ja siitä seuranneet kustannuspaineet heikentävät julkista taloutta vielä lähivuosina. Hallituksen päättämistä sopeutustoimista huolimatta julkisyhteisöjen alijäämät pienenevät hitaasti. Julkisen talouden alijäämä on muodostunut syväksi heikon suhdanteen, nopean inflaation, korkomenojen kasvun sekä varautumismenojen kasvun takia. Alijäämä kuitenkin alkaa parantua hitaasti myöhemmin, kun talous toipuu ja sopeutustoimet alkavat vaikuttaa täysipainoisesti. Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen, yltäen 3,7 prosenttiin BKT:hen suhteutettuna. Hallituksen päättämät sopeutustoimet alkavat parantaa julkisen talouden tilannetta, mutta eivät vielä käännä kehityksen suuntaa. Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä pienenee 3,2 prosenttiin. Vaikka menoja kasvattavat muun muassa suuret puolustushankinnat, hallitusohjelmassa ja kevään 2024 kehysriihessä päätetyt sopeutustoimet vähentävät menoja ja lisäävät tuloja merkittävästi. Tulevina vuosina rahoitusasema paranee edelleen ja asettuu 2,1 prosenttiin vuonna 2028. Valtionhallinnon alijäämä pysyy tänä vuonna edellisvuoden tasolla 3,2 prosentissa. Vuonna 2025 alijäämä heikkenee 3,7 prosenttiin. Sopeutustoimista huolimatta menot kasvavat edelleen nopeasti. Vuonna 2025 korkomenojen kasvu jatkuu.

Työllisten määrän arvioidaan vähenevän lievästi tänä vuonna, mutta kääntyy uudelleen kasvuun talouden toipuessa ja hallituksen työllisyystoimien ja maahanmuuton lisätessä työvoiman tarjontaa. Suhdannetilanteen lisäksi työllisyyteen on vaikuttanut maahanmuuton selvä kasvu, joka on lisännyt sekä työvoiman että työllisten määrää. Vuosina 2025 ja 2026 työllisyys kasvaa noin prosentin verran vuosittain. Työttömyys kasvaa vuonna 2024, kun rakentamisen ja teollisuuden työpaikkojen väheneminen nostavat työttömyysastetta 7,9 prosenttiin. Vuodesta 2025 alkaen työttömyys vähenee, mutta jää 6,9 prosenttiin vuonna 2026, mikä ylittää rakenteellisen työttömyyden tason Suomessa.

Kuntatalouden kehitys

Valtionvarainministeriön laatiman kuntatalousohjelman 2025-2028 mukaan Ensimmäinen sote-uudistuksen jälkeinen vuosi 2023 oli kunnille monella tapaa poikkeuksellinen. Uudistus vaikutti merkittävästi sekä kuntien toimintaan että talouteen. Kuntatalouden tulos oli vahva ja samalla toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi positiiviseksi. Kertaluonteisilla sote-uudistukseen liittyvillä tekijöillä oli olennainen vaikutus positiiviseen tulokseen. Lisäksi uudistus heijastui myös kuntatalouden lainakannan sekä rahavarojen huomattavaan vähentymiseen, kun sairaanhoitopiirien ja erityis- huoltopiirien kuntayhtymät siirtyivät varoineen ja velkoineen osaksi hyvinvointialueita. Sote-uudistuksen vuoksi myös kuntien tulo- ja menorakenne muuttuivat merkittävästi vuonna 2023. Verotulojen kokonaismäärä supistui 46 prosenttia ja valtionosuudet pienenevät noin kaksi kolmasosaa. Samanaikaisesti kuntien toimintakulut puoliintuivat.

Hallitusohjelma sisältää vuodesta 2024 alkaen monia kuntien toimintaan ja talouteen vaikuttavia uudistuksia. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Lisäksi jatketaan kiinteistöverouudistusta, jonka päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käypiä arvoja. Hallitusohjelman ja hallituksen julkisen talouden suunnitelman päätösten mukaisesti kuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan myös kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentämällä tai kuntien maksutuloja lisäämällä.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025. Samassa yhteydessä kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin myönnetään täysimääräinen valtionosuusrahoitus. Työllisyysalueita tulee olemaan yhteensä 45, joista 39 järjestää työvoimapalvelut vastuukuntamallilla ja kaksi kuntayhtymämallilla. Neljä kuntaa järjestää työvoimapalvelut itse. Uudistuksen yhteydessä kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan koskemaan työmarkkinatuen lisäksi myös perus-

ja ansiopäivärahaa. Työttömän osallistuminen työllistymistä edistävään palveluun ei jatkossa enää katkaise kunnan vastuuta työttömyysetuuden rahoituksesta.

Edelleen kuntien roolia kotoutumisen edistämisestä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaisesti. Kunnille myönnetään rahoitusta muun muassa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluihin, monialaiseen osaamiskeskustyyppiseen toimintaan, monikielisen yhteiskunta-orientaation järjestämiseen sekä työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen.

VM:n mukaan vaikka kuntatalouden vuoden 2023 tilinpäätösarvioiden lukujen valossa kuntatalouden tilanne oli viime vuonna varsin hyvä ja toiminnan ja investointien rahavirta vahvistui noin 0,4 mrd. euroa positiiviseksi, on lukujen taustalla suuria poikkeuksellisia eriä, joiden vaikutus ei kanna tuleville vuosille. Vuonna 2024 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan kääntyvän 1,1 mrd. euroa negatiiviseksi, sillä kuntien menot jatkavat kasvuaan. Samalla valtionosuudet pienentyvät ja verotulot supistuvat sote-uudistukseen liittyvien niin kutsuttujen verohäntien poistuessa. Verohännillä tarkoitetaan tilannetta, jossa kunnat saivat vuonna 2023 verotuloja sote-uudistusta edeltävän laajemman veropohjan mukaan. VM:n mukaan kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipai- neiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee kehysvuosina noin 1,6–2,0 mrd. euroa negatiiviseksi. Vuonna 2023 kuntatalouden lainakanta oli noin 19,6 mrd. euroa, ja painelaskelmassa se uhkaa nousta tarkastelujakson lopulla 26,8 mrd. euroon. Synkkenevä kuntatalouden tilanne asettaa haasteita taloudenpidolle ja vaatii huolellista suunnittelua ja toimenpiteitä tulevaisuuden varalle.

VM arvioi kuntien verotulojen olevan vuonna 2024 yhteensä noin 13,8 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot alenevat runsaalla 5 prosentilla. Vuonna 2025 verotulojen ennustetaan kasvavan 5 prosenttia. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 mrd. euroa ja kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,7 mrd. euroa. Kunnallisveron tuottoon kehyskaudella vaikuttavat etenkin hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veromuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Hallituksen esittämät veroperustemuutokset parantavat kunnallisveron tuottoa nettomääräisesti reilulla 300 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Ansiotulovähennyksen korvaaminen työtulovähennyksellä kasvattaa kunnallisveron tuottoa noin 340 miljoonalla eurolla. Myös eläketulovähennyksen pienentäminen kasvattaa kunnallisveron tuottoa, arviolta noin 30 miljoonalla eurolla. Ansiotuloverotuksen indeksitarkistus vastaavasti pienentää kunnallisveron tuottoa noin 40 miljoonalla eurolla.

Yhteisöveron kehitykseen liittyy tällä hetkellä epävarmuutta. Loppukesästä alkanut yhteisöveron verovuoden 2024 ennakkoverojen heikko kehitys on jatkunut syyskuun loppuun asti. Loppuvuoden kehitys ei näillä näkymin näytä piristymisen merkkejä. Kuntaliitto onkin laskenut vuosina 2024 ja 2025 yhteisöveron maksuunpano- ja tilitysennustetta elokuusta 2024 alkaen noin 20 miljoonaa euroa/vuosi.

Vuonna 2024 VM arvioi kuntatalouden tilanne heikkenevän kaikissa kuntakokoryhmissä, mikä selittyy pääosin verotulojen vakiintumisella sote-uudistuksen jälkeiselle tasolle. Hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessään kuntataloutta vahvistavista toimenpiteistä, mutta siitäkin huolimatta vuodesta 2025 eteenpäin toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän kaikissa kuntakokoryhmissä. Vuonna 2024 negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan 14, mutta kehyskauden loppua kohti mentäessä määrä kasvaa merkittävästi erityisesti pienten kuntien kuntakokoryhmissä. Tilannetta voi pahentaa entisestään veropohjan heikkeneminen, joka muodostaa uhkan

varsinkin pienten kuntien kuntakokoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografiakehitys ja maan sisäinen muuttoliike jatkuu ennustetun kaltaisena.

Kuntatalousohjelman mukaan hallitus on asettanut tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa tai hieman alijäämäinen vuonna 2027. Kuntien välinen eriytyminen näkyy entistä enemmän kuntakentän näkymien ja tulevaisuudenhaasteiden eriytymisestä. Lapsi- ja nuorisokäluokkien pienenemisen myötä tarvittaneen entistä enemmän kuntien välistä yhteistyötä koulutuspalvelujen järjestämisessä. Myös osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää uusia palveluiden järjestämistapoja. Näiden kehityssuuntien ja heikkenevien talousnäkökymien myötä investointien tarkan tarveharkinnan tärkeys kunnissa korostuu.

Oriveden kaupungin kehitys

Oriveden kaupungin väkiluku on vuoden 2024 elokuun loppuun mennessä pysynyt ennallaan vuoden alkuun verrattuna. Elokuun lopussa Orivedellä oli kirjoilla 8 842 henkilöä. Kesäkuun 2024 loppuun mennessä Orivedellä syntyi 26 lasta ja kuoli 49 henkilöä. Kaupunkiin muutti 211 henkilöä ja kaupungista muutti pois 190 henkilöä, eli Oriveden nettomuutto oli 21 henkilöä.

Kaupungin tuloveroperusteisiin tehtiin lainsäädännön mukainen prosentin sadasosan pyöristys, eli tulovero nousi 9,36 prosentista 9,40 prosenttiin. Vuodelle 2025 ei tehdä muutosta tuloveroon. Vuoden 2024 tulo- ja kiinteistöverotuloperusteisiin valtuusto ei päättänyt lainsäädännöstä poikkeavia muutoksia, eli maapohjan yleinen kiinteistövero on 1,30 prosenttia, yleinen kiinteistövero 1,10 prosenttia, vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen kiinteistövero on 0,60 prosenttia, muu kuin vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti 1,45 prosenttia ja rakentamaton rakennuspaikka 3,0 prosenttia. Veroperusteisiin ei tehdä muutoksia vuodelle 2025. Verotuloja arvioidaan kertyvän 21,65 milj. euroa.

Valtionosuuden laskentaperusteisiin ei tule muutoksia vuodelle 2025. Valtionosuuksia arvioidaan maksettavan vuonna 2025 noin 5,6 milj. euroa. Verotuloista ja valtionosuuksista on myöhemmin erillinen erittely.

Oriveden kaupungin työttömyysaste oli elokuun 2024 lopussa 9,0 prosenttia, kun se vuoden 2023 vastaavana aikana oli 7,0 prosenttia. Elokuun lopussa Pirkanmaan keskimääräinen työttömyysprosentti oli 10,6 prosenttia (2023: 8,8 %).

Oriveden kaupungin vuoden 2024 tilinpäätöksen ennakoitaan elokuun lopun tietojen pohjalta tehdyn tulosten perusteella toteutuvan noin 1,9 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Mikäli vuoden 2024 tilinpäätös toteutuu arvion mukaisena, on Oriveden kaupungin taseylijäämää tulevalle taloussuunnittelukaudelle 6,8 miljoonaa euroa.

Talousarvion lähtökohdat

Vuoden 2025 talousarvion laadinnassa yleisten taloustietojen lisäksi perustietoina on ollut kaupungin tilinpäätös vuodelta 2023 ja tilinpäätösarvio vuodelle 2024 sekä ennusteet yleisestä talouden tilasta ja tuloperusteista. Lisäksi valmistelutyössä on otettu huomioon valtuustoseminaareissa esitettyjä linjauksia sekä kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupunkistrategia.

Kaupunginhallitus ja -valtuusto on hyväksynyt vuoden 2025 talousarvion laatimisen peruslähtökohdiksi seuraavaa:

-	tuloveroprosentti	9,40 %
-	kiinteistöveroprosentit:	
	- maapohjan yleinen kiinteistövero	1,30 %
	- yleinen kiinteistövero	1,10 %
	- vakituinen asuinrakennus	0,60 %
	- muu rakennus	1,45 %
	- rakentamaton rakennuspaikka	3,00 %
	- yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %
-	menotaso ei saa korottaa palkankorotuksia lukuun ottamatta	
-	palkankorotuksiin on 0,7 %-yksikön määrärahavaraus	
-	uusia vakansseja ei perusteta (pl. erikseen sovittavat)	
-	vuoden 2025 talousarviossa huomioidaan toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelmaan lautakunnissa päätetyt toimenpiteet	

Kaupungin käyttötalouden tärkeimmät tunnuslukumittarit ovat vuosikate, toimintakate ja tilikauden tulos sekä yli-/alijäämä sekä lainakanta. Nämä tunnusluvut tulisi pitää positiivisina ja terveen talouskehityksen mukaisina siten, että talouden tasapaino säilyy.

- Vuosikate osoittaa, paljonko käyttötaloudesta jää poistojen jälkeen käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on riittävä, kun se on vähintään poistojen suuruinen.
- Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli se osoittaa kuinka paljon kaupungin varsinaisesta toiminnasta jää verorahoituksella katettavaksi.
- Verorahoitus tarkoittaa suoria verotuloja ja valtionosuuksia. Jos toimintakate heikkenee enintään sen verran kuin verorahoitus kasvaa, pysyy kuntatalous tasapainossa.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Oriveden kaupungin taseessa on vuoden 2023 tilinpäätöksen jälkeen ylijäämää 8,72 milj. euroa. Kaupungin vuoden 2024 tilinpäätösennakko elokuun tilanteen perusteella on arvioitu olevan 1,93 milj. euroa negatiivinen, joten taseyliäämä jäisi taloussuunnitelmakaudelle noin 6,8 milj. euroa.

Tulevalle taloussuunnitelmakaudelle vaikuttavia toiminnan muutoksia, kehittämistoimenpiteitä tai päätöksiä ovat mm.

- TE24-uudistuksen mukaisesti Orivesi on osa Tampereen kaupungin isäntävastuulla olevaa yhteistoiminta-aluetta ja henkilöstö siirtyy Tampereen kaupungin palvelukseen.
- Vuonna 2025 työttömyysturvan rahoitusmalli muuttuu ja se nostaa kuntien rahoituskustannuksia.
- Rovastinkankaan koulun laajennus on hankesuunnitteluvaiheessa ja investointiohjelmaan sisältyy hankkeen toteuttaminen vuosina 2025-2026.
- Kaupunki (tai tytäryhtiö Oriveden Kotikoivu Oy) on päättänyt osallistua yksityisen asuntotuotannon vauhdittamiseen vuosina 2023-2025 ostamalla erillispäätöksin enintään 40 %:a kohteesta, mikäli hankkeet eivät käynnisty ilman kaupungin mukaantuloa.
- Talousarvion kanssa samassa aikataulussa laaditaan kaupungin toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelmaa, jossa on tavoitteena löytää toiminnan kehittämisellä ja taloutta parantamalla noin 2,5-3,0 milj. euron verran taloutta tervehdyttäviä toimenpiteitä. Kehittämissuunnitelma laaditaan vuosille 2024-2028 ja talouden tasapainon saavuttamiseksi talouteen vaikuttavia toimenpiteitä tulee löytää lisää tulevinakin vuosina.
- Kaupungin uusi talousjärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2025 alusta ja se vaikuttaa kaikkiin kaupungin talousprosesseihin.

- Kaupungin pysyvien vastaavien poistosuunnitelmaa tarkistetaan vuoden 2025 alusta vastaamaan hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja.
- Kävelyn ja pyöräilyn ohjelman mukaisia toimenpiteitä toteutetaan kaupungin toiminnassa.
- Valtionosuusuudistus on valmistelussa ja uudet maksuperusteet on tarkoitus käsitellä kevään 2025 valtiopäivillä. Uudistuksen mukaiset uudet maksuperusteet otettaisiin tällöin käyttöön vuoden 2026 alusta.

Käyttötalous

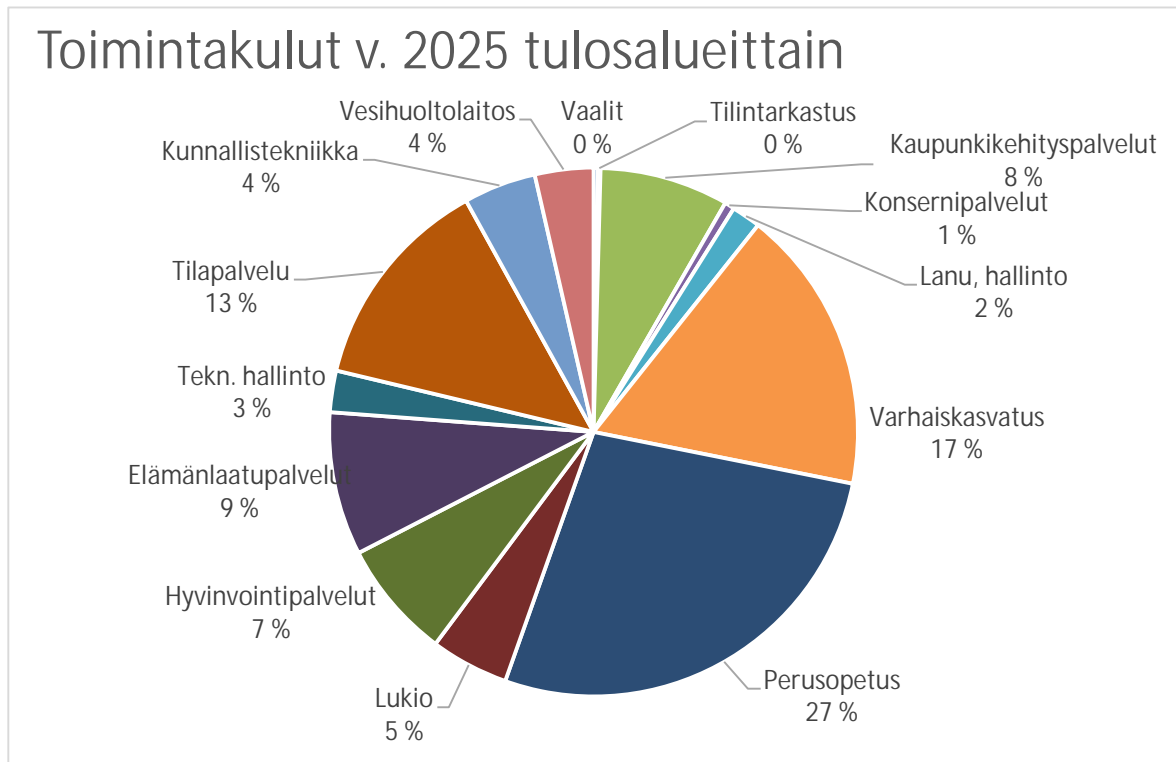
Oriveden kaupungin toimintatuotot ovat 10,33 milj. euroa ja niissä on vähennystä edellisvuoteen nähden 5,4 %. Suurin ulkoinen tuloerä on vesihuoltolaitoksen myyntitulot, 2,16 milj. euroa. Metsänmyynnistä arvioidaan saatavan 0,1 milj. euroa ja pysyvien vastaavien myynnistä samoin 0,1 milj. euroa.

Toimintakulut ovat 36,56 milj. euroa ja ne lisääntyvät edellisvuodesta 0,65 milj. euroa. Merkittävimmät lisäykset ovat vuoden 2025 alusta toteutuvan TE-uudistuksen henkilöstösiirron ja Tampereen kaupungilta ostettavien työllisyyspalvelujen vuoksi palvelujen ostoissa. Tampereen isäntäkuntana tuottamien työllisyyspalvelujen ostot ovat noin 1,1 milj. euroa. Palvelujen ostot lisääntyvät kokonaisuudessaan 0,92 milj. euroa vuodesta 2024. Myös avustukset lisääntyvät edellisvuoteen nähden 0,24 milj. euroa. Lisäys johtuu työttömyysturvan rahoituksen uudistuksesta, jonka ennakoidaan lisäävän kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuutta.

Lautakuntien tuloista ja menoista vuosilta 2025 ja 2024 on alla yhteenvetotaulukko:

Lautakunta	TA 2025, €	TA 2024, €	Muutos, €	Muutos, %
<i>Kaupunginhallitus</i>				
Toimintatuotot	688 500	645 440	43 060	6,7
Toimintakulut	-5 445 980	-5 393 390	52 590	1,0
Toimintakate	-4 757 475	-4 747 950	9 530	0,2
<i>Lasten ja nuorten lautakunta</i>				
Toimintatuotot	875 290	1 064 450	-189 160	-17,8
Toimintakulut	-17 519 990	-17 754 650	-234 660	-1,3
Toimintakate	-16 644 700	-16 690 200	-45 500	-0,3
<i>Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta</i>				
Toimintatuotot	581 460	486 900	94 560	19,4
Toimintakulut	-5 466 490	-4 125 510	1 340 980	32,5
Toimintakate	-4 885 030	-3 638 610	1 46 420	34,3
<i>Tekninen lautakunta</i>				
Toimintatuotot	8 188 910	8 725 000	-536 090	-6,1
Toimintakulut	-8 128 410	-8 604 000	-475 590	-5,9
Toimintakate	98 450	121 000	-22 500	-18,6

Tulosalueiden prosentuaaliset meno-osuudet vuoden 2025 talousarviosta on esitetty alla olevassa kuviossa:

Verotuloista ja valtionosuuksista on myöhemmin erilliset tarkastelut.

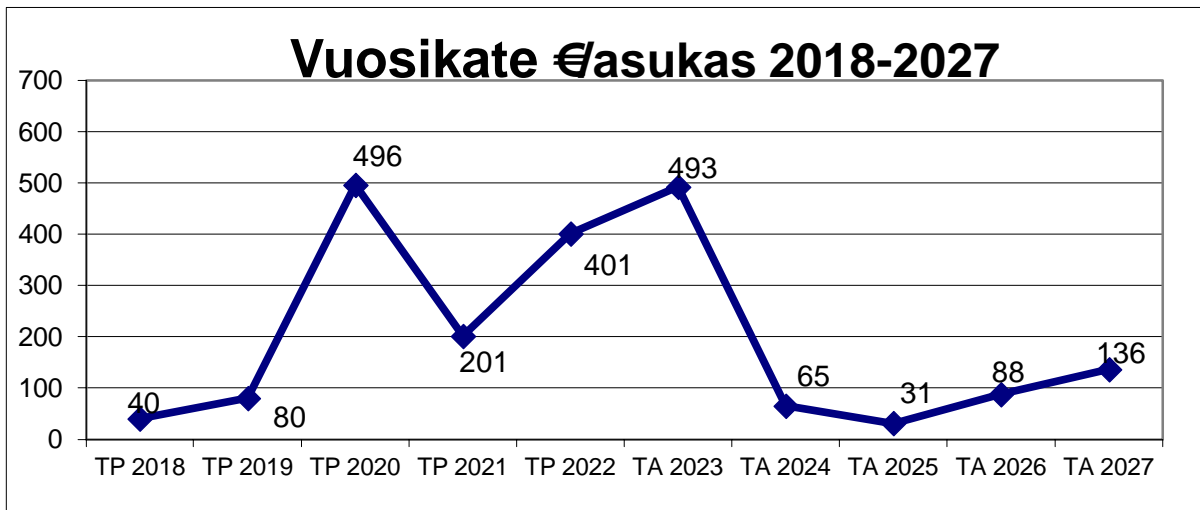
Toiminnasta saatavien tuottojen ja toimintakulujen erotuksena muodostuu talousarvioon 2025 vuosikatetta 0,27 milj. euroa. Vuosikatteen määrä laskee merkittävästi edellisvuoteen verrattuna menojen kasvamisen ja tulojen vähenemisen vuoksi. Oriveden kaupungin pysyvistä vastaavista ja vuoden 2025 aikana tehtävistä investoinneista on arvioitu tehtävän poistoja ja arvonalennuksia 3,44 milj. euroa valtuuston hyväksymän vuonna 2013 voimaan tulleen poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmaa muutetaan vuoden 2025 alusta ja joidenkin hyödykeryhmien poistoajat hieman pitenevät.

Vuoden 2025 talousarviossa työllisyyspalvelujen menoissa on merkittävä muutos TE-uudistuksen vuoksi. Oriveden kaupungin henkilöstö siirtyy Tampereen kaupungin isäntäkuntana hallinnoimalle työllisyysalueelle ja Orivesi ostaa työllisyyspalveluja alueelta noin 1,1 milj. eurolla. Muutos vähentää hyvinvointi- ja elämänlaatutalutakunnan henkilöstökuluja ja lisää palvelujen ostoja vuoteen 2024 verrattuna.

Vuosikate

Vuosikatteella mitataan kaupungin tulorahoituksen riittävyyttä ja se muodostuu yhteenlaskettujen toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien sekä toimintamenojen erotuksena. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot. Jos vuosikate on alijäämäinen, on kaupungin tulorahoitus heikko.

Oriveden kaupungin vuosikatteen kehitys vuosina 2018-2027 on kuvattu seuraavassa kuviossa:

Oriveden kaupungin vuosikate talousarviossa 2025 on 0,27 milj. euroa positiivinen. Vuosikate kattaa ainoastaan 7,9 % poistoista. Vuosittaiset lainanlyhennykset ovat 3,7 milj. euroa ja tällöin noin 3,43 milj. euroa vuosikatetta suuremmat.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot

Oriveden kaupungin talousarvion ja -suunnitelman verotuloarvio pohjautuu Suomen Kuntaliiton veroennustekehikkoon sekä talousarvion laatimisvuodelta verohallinnon arvioon maksettavana ennakoituihin verotuloihin.

Milj. euroa	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulovero	16 797	15 900	17 000	17 800	18 200
<i>Muutos, %</i>		0	6,9	4,7	2,2
Veroprosentti	9,36	9,40	9,40	9,40	9,40
Kiinteistövero	3 167	3 200	3 250	3 250	3 250
<i>Muutos, %</i>		6,7	1,6	0	0
Yhteisövero	1 902	1 600	1 400	1 500	1 600
<i>Muutos, %</i>		-20,0	-12,5	-7,1	6,7
Verotulot yhteensä	21 866	20 700	21 650	22 550	23 050
<i>Muutos, %</i>		-1,0	4,6	4,2	2,2

Verotulojen osuus kaikista kaupungin tuloista on 57,3 % (2024: 55,6 %).

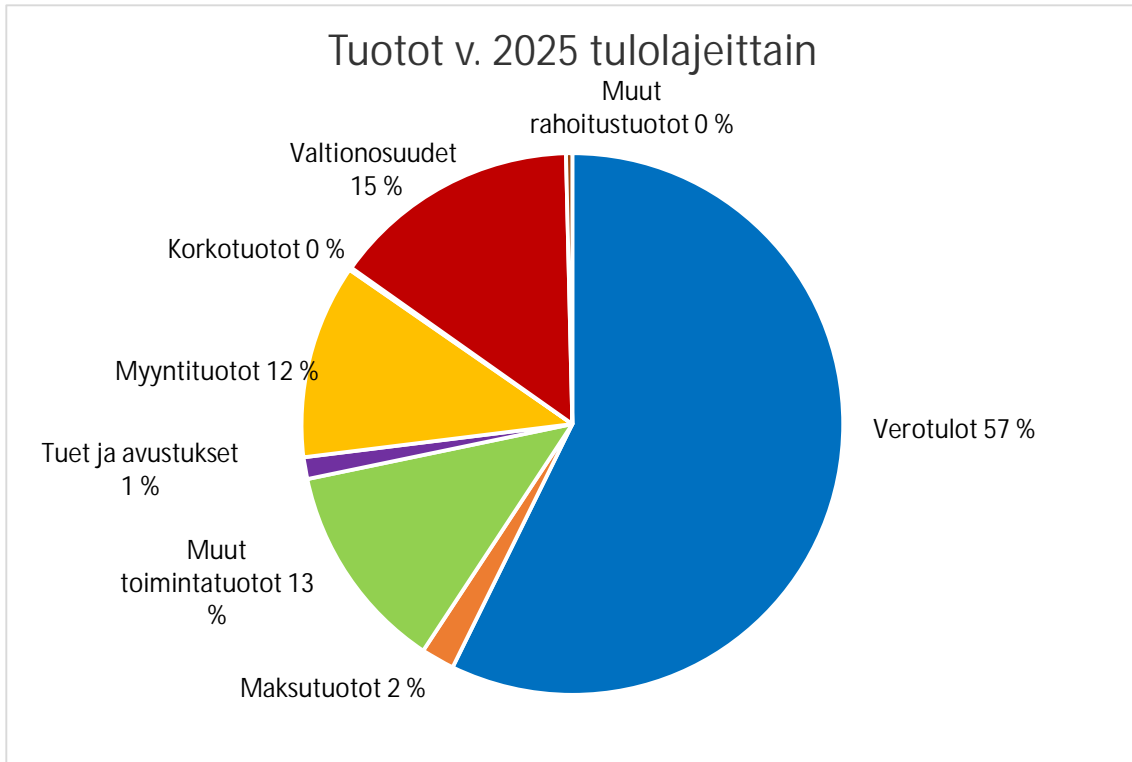
Valtionosuudet

Talousarvioon sisältyvät valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön ennakkolaskelmiin sekä arvioituun Oriveden asukasluvun tulevaan kehitykseen.

Milj. euroa	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peruspalv. valtionosuus	5 882	5 800	6 000	6 000	6 000
harkinnanvar. vos korotus	-	-			
OKM valtionosuus	-353	-400	-400	-400	-400
Yhteensä	5 529	5 400	5 600	5 600	5 600
<i>Muutos, %</i>		-7,8	1,8	0	0

Valtionosuusten osuus kaikista tuloista on 14,8 % (2024: 14,5 %). Kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmää on tarkoitus muuttaa vuoden 2026 alusta. Hallituksen esitys asiasta on tarkoitus antaa eduskunnalle keväätistuntokauden 2025 aikana. Koska uudistuksesta ja sen vaikutuksesta kuntien valtionosuuksiin ei ole vielä tietoa, sitä ei ole huomioitu taloussuunnittelukauden 2026-2027 valtionosuusarvioissa.

Vuoden 2025 käyttötalous- ja tuloslaskelmaosien tulot tulolajeittain on esitetty alla olevassa kuviossa:

Investoinnit

Investointiosaan otettavien hankkeiden pienhankintaraja (taseaktivointiraja) on 10.000 euroa. Tällöin hankinta käsitellään investointina, aktivoidaan ja poistetaan kuluina poistosuunnitelman mukaisesti. Poistonalaisten hyödykkeiden käyttöikä tulee olla yli kolme vuotta.

Tietohallinnon hankinnat tehdään tietohallintopalvelujen kautta hyödyntäen mm. Tampereen kehyskuntien hankintayhteistyötä ja yhteisesti kilpailutettuja hankintapaikkoja.

Investointien määrä bruttona nousee merkittävästi vuoden 2024 tasosta. Kaupungin tulorahoitus ei riitä investointeihin, joten investoinnit ja vanhojen lainojen lyhennykset joudutaan rahoittamaan lainanotolla. Vuonna 2025 investointimenoihin on varattu menomäärärahaa 7,31 milj. euroa investointiosan hankeryhmäkohtaisen erittelyn mukaisesti. Vuonna 2026 investointeihin on 7,7 milj. euroa ja 2,88 milj. euroa vuonna 2027.

Investointiosassa määritellään hankkeet investointiryhmittäin eri palvelualueilla. Suurimmat yksittäiset investointihankkeet taloussuunnitelmakaudella ovat Rovastinkankaan koulun laajennus sekä Lehmilaidantien, Laitamon/aseman alueen sekä Isokiventien katujen peruskorjaus sekä vesihuoltolaitoksen työt.

3. TALOUSARVION SITOVUUS

Lautakuntien määrärahojen ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta tulee raportoida puolivuotiskatsauksessa ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Määrärahojen ja/tai tuloarvioiden muutoksen yhteydessä on otettava kantaa myös asetettujen tavoitteiden muutostarpeeseen.

Käyttötaloulosassa toimielimen tai investointiosassa hankeryhmän määrärahan merkittävät ylitykset ja tuloarvion alitukset on tuotava tilivuoden aikana valtuuston päätettäväksi. Merkittäväksi ylitykseksi katsotaan 10 % ylitys tulosalueen määrärahoista, kuitenkin niin että yli 100.000 € ylitys on aina tuotava valtuuston käsiteltäväksi. Alle 50.000 € ylityksiä ei tarvitse tuoda valtuuston käsittelyyn, mutta ne on käsiteltävä lautakunnissa.

Käyttötaloulosa

Talousarvio sitoo valtuustoon nähden lautakunnille hyväksytyjen tulojen ja menojen loppusummien osalta. Lisäksi valtuustoon nähden sitovia ovat talousarviossa tulosalueille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ilmenevät tulosalueittaisista taulukoista.

Lautakunnat jakavat käyttösuunnitelmissaan valtuuston hyväksymät määrärahat tulosalueille. Talousarvion laadinnan yhteydessä muodostunut alustava suunnitelma tulosalueittain on tiedoksi talousarvion liiteaineistona.

Investointiosa

Investointiosan lautakunnittainen menomääräraha on valtuustoon nähden sitova.

Sitovia hankeryhmiä ovat: kaupunginhallitus/investoinnit, lasten ja nuorten lautakunta (irtaimisto), elämänlaatulautakunta (irtaimisto), tekninen lautakunta (irtaimisto), talonrakennus/tekninen lautakunta, julkinen käyttöomaisuus/tekninen lautakunta sekä vesihuoltolaitos.

Lautakunnat jakavat investointisuunnitelmissaan valtuuston hyväksymät määrärahat hankkeille. Talousarvion laadinnan yhteydessä muodostunut alustava suunnitelma on tiedoksi talousarvion liiteaineistona.

Tuloslaskelmaosa

Valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat:

- Verotulot
- Valtionosuudet
- Rahoitustuotot ja -kulut, netto

Rahoitusosa

Valtuuston nähden sitova erä on:

- Pitkäaikaiset lainat, netto

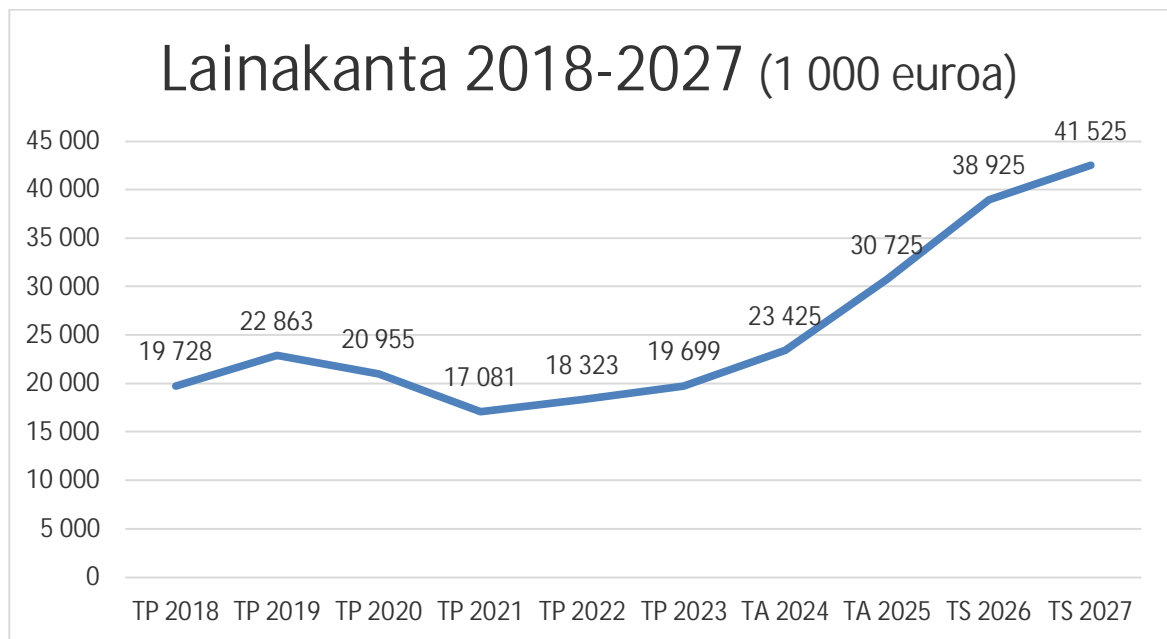
Vuoden 2025 talousarvion toiminnan ja investointien rahavirran sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennysten jälkeen laskettuna lainanottotarve on 11,0 milj. euroa, jolloin nettolainanotto lisääntyy 7,3 milj. euroa.

Lainakanta vuosina 2024-2027

(1.000 euroa, lainat per 31.12., jakajana käytetty 31.8.2024 asukaslukua 8 842)

	Lainojen lyhenykset	Lainanotto €/vuosi	Lainakanta per 31.12.	Lainat €/as.
2024			23 425	2 649
2025	3 700	11 000	30 725	3 475
2026	3 800	12 000	38 925	4 402
2027	3 400	6 000	41 525	4 696

Lainakannan kehitys vuosina 2018-2027 on esitetty alla olevassa kuviossa:

Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan kunnan muiden toimielinten kuin valtuuston jäsenet ovat tilivelvollisia. Toimissaan jäsenenä muussa toimielimessä valtuutettu on tässä tehtävässään tilivelvollinen. Lisäksi tilivelvollisia ovat ao. toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat.

Oriveden kaupungin tilivelvollisia toimielimiä ovat: kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, lasten ja nuorten lautakunta, hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta, tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta.

Kuntalaki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta, mutta toiminnan järjestämisen kannalta on selkeämpää, jos viranhaltijat tietävät etukäteen, keitä vastuuvapauslausuma koskee. Tilivelvollisten hyväksyminen kuuluu valtuustolle. Oriveden kaupungin käytännön mukaan tilivelvolliset on hyväksytty osana talousarviota kunkin tulosalueen tavoitteiden yhteydessä.

Oriveden kaupungin tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kaupunginjohtaja, palvelualueiden johtajat ja tulosalueiden johtajat. Heillä on kokonaisvastuu kaupungin, palvelualueiden tai tulosalueiden toiminnasta ja taloudesta. Lisäksi tilivelvollisia viranhaltijoita ovat toimielinten esittelijöinä toimivat viranhaltijat.

4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN STRATEGINEN PERUSTA

Kuntalaki

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion yhteydessä on myös hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kaupunkistrategia

Oriveden kaupunkistrategia on hyväksytty marraskuussa 2021 ja sen mukaan olemme Innostava Orivesi. Palvelulupauksemme mukaan Orivesi uudistuu ja toimii kestävästi.

Kaupunkistrategian tavoitteiden kokonaisuudet ovat:

1. *Vahvistamme elinvoimaamme*
 - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki,
 - Kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle.
2. *Edistämme asukkaiden hyvinvointia*
 - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet,
 - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia,
 - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden.
3. *Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi*
 - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä,
 - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti.

Kaupunkistrategian toteutumista seurataan kokonaisuutena erikseen valtuustokausittain. Talousarviotavoitteet tulosalueille on määritelty strategian pohjalta. Tämä mahdollistaa vuositason seurannan.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet

Oriveden kaupungin hyvinvointisuunnitelma on vahvistettu valtuustossa helmikuussa 2022 ja se on laadittu vuosille 2022-2025. Hyvinvointisuunnitelma perustuu kaupunkistrategiaan. Hyvinvointisuunnitelman painopisteet pohjautuvat alueelliseen hyvinvointikertomukseen ottaen huomioon Oriveden omat painotukset. Suunnitelman pää- ja alatavoitteet ovat:

- elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia
 - o lisätään lasten, nuorten ja perheiden ruokailoa ja parannetaan ruokatottumuksia,
 - o parannetaan ikäihmisten toimintakykyä sekä panostetaan yksinäisyyden torjuntaan,
 - o edistetään kuntalaisten mielenterveyttä ja yksilön resilienssiä,
 - o liikunnallisen elämäntavan tukeminen.
- osallisuus ja vaikuttaminen
 - o vaikutetaan EVA-menettelyn kautta,
 - o edistetään yhteiskehittämisen menetelmien käyttöä.
- turvallinen elinympäristö
 - o vähennetään lapsiperheiden eriarvoisuutta,
 - o edistetään lähiympäristön kehittämistä esteettömäksi ja turvalliseksi sekä liikkumiseen ja osallisuuteen kannustavaksi,
 - o vähennetään päihdeongelmia,
 - o turvallinen ja viihtyisä elinympäristö,
 - o turvallinen liikenneympäristö ja onnettomuuksien vähentäminen.
- vaikuttavat palvelut
 - o parannetaan palveluiden saatavuutta, saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta,
 - o otetaan käyttöön vaikuttavat menetelmät ja toimintamallit,
 - o kehitetään asiakaspalautejärjestelmien/asiakaskokemuksen tulosten hyödyntämistä.

Hyvinvointisuunnitelma on laadittu moniammatillisen työryhmän ja kuntalaisille suunnatun hyvinvointikyselyn perusteella. Suunnitelman toteutumista seurataan ja raportoidaan erikseen vuosittain.

Elinvoimaohjelman tavoitteet

Kaupunkistrategian pohjalta laadittu myös Oriveden kaupungin elinvoimaohjelma vuosille 2022-2025. Oriveden elinvoima ja -ohjelma perustuu vahvaan pitovoimaan, koukuttavaan vetovoimaan ja innostavaan lumovoimaan. Ohjelman mukaan Orivesi on

- rohkeasti kehittyvä (Orivesi on haluttu asuinpaikka ja reilusti muuttovoittoinen kaupunki),
- innostava yrityksille (Orivesi on luonteva paikka sijoittua, kaavoitamme uutta ja kehitämme jo olevaa),
- helposti saavutettavissa (Orivesi on helposti saavutettavissa ja liikkuminen kaupungissa on sujuvaa) ja
- mukavasti mielessä (Viihdymme Orivedellä ja innostamme muitakin viihtymään meillä).

Elinvoimaohjelman toteutumista seurataan erillisessä dokumentissa kaksi kertaa vuodessa johtoryhmässä, elinvoimajaostossa ja kaupunginhallituksessa. Seurantakooste saatetaan valtuustolle tiedoksi.

5. LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

6. TULOSLASKELMAOSA

Ulk+sis TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2023	Ed.bud+muutos 2024	Budjetti 2025	Muu- tos %	TS2 tuh. 2026	TS3 tuh. 2027
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	4 213 414	4 700 000	4 373 670	-6,9	4 374	4 374
Maksutuotot	659 486	733 800	748 100	1,9	748	748
Tuet ja avustukset	1 085 342	638 540	492 900	-22,8	478	493
Muut toimintatuotot	4 629 828	4 849 390	4 719 490	-2,7	4 757	4 757
TOIMINTATUOTOT	10 588 071	10 921 790	10 334 160	-5,4	10 357	10 372
Valmistus omaan käyttöön	24 180	37 950	37 950		38	38
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-16 769 873	-17 927 540	-17 311 467	-3,8	-13 888	-14 075
Palvelujen ostot	-8 653 449	-9 528 980	-10 466 783	9,8	-10 452	-10 459
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 590 924	-2 665 670	-2 599 700	-2,5	-2 595	-2 599
Avustukset	-1 318 951	-1 452 800	-1 687 850	16,2	-1 678	-1 678
Muut toimintakulut	-3 948 376	-4 340 510	-4 495 170	3,6	-4 494	-4 495
TOIMINTAKULUT	-33 281 574	-35 915 500	-36 560 970	1,8	-36 595	-36 797
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-22 669 323	-24 955 760	-26 188 860	4,9	-26 201	-26 388
Verotulot	21 866 121	20 700 000	21 650 000	4,6	22 550	23 050
Valtionosuudet	5 528 757	5 400 000	5 600 000	3,7	5 600	5 600
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	209 073	60 000	60 000		60	60
Muut rahoitustuotot	333 727	146 470	145 470		145	145
Korkokulut	-525 246	-640 000	-860 000	34,4	-1 245	-1 127
Muut rahoituskulut	-67 936	-134 940	-134 940		-135	-135
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-50 381	-568 470	-789 470	38,9	-1 174	-1 056
VUOSIKATE	4 675 173	575 770	271 670	-52,8	775	1 206
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 940 085	-3 278 760	-3 437 990	4,9	-3 420	-3 094
Kertaluonteiset poistot	-200 000	-200 000				
Poistot ja arvonalentumiset	-3 140 095	-3 478 760	-3 437 990	-1,2	-3 420	-3 094
TILIKAUDEN TULOS	1 535 078	-2 902 990	-3 166 320	9,1	-2 645	-1 888
Varausten ja rahastojen muutokset						
Poistoeron muutos	76 344	61 075	48 860	-20,0	39	31
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 611 422	-2 841 915	-3 117 460	9,7	-2 606	-1 857

=valtuustoon nähden sitova erä

7. RAHOITUSLASKELMAOSA

Tavoite on suunnitelmallisesti kasvattaa omarahoitusta siten, että se riittää 1/4 investointien rahoittamiseen.

RAHOITUSLASKELMA	Tilinpäätös 2023	Ed.bud+m 2024	Budj. 2025	Muu- tos %	TS2 tuh. 2026	TS3 tuh. 2027
Toiminnan ja invest. rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	4 675 173	575 770	271 670	-52,8	775	1 206
Tulorahoituksen korjaukset	-77 461	-150 000	-100 000	-33,3	-100	-100
Toiminnan rahavirta	4 597 712	425 770	171 670	-59,7	675	1 106
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-5 588 660	-4 230 000	- 7 305 000	46,7	-7 700	-2 900
Rah.os. investointimenoihin	62 378	50 000	88 000	76,0		
Pys.vast. hyöd. luov.tulot	102 079	300 000	250 000	-16,7	250	270
Investointien rahavirta	-5 424 203	-3 880 000	-6 967 000	50,5	-7 450	-2 630
Toiminnan ja invest. rahavirta	-826 490	-3 454 230	-6 795 330	61,6	-6 775	-1 524
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam. lisäykset	-702 865	-200 000	-200 000		-200	-200
Antolainasaam. vähennys	64 150					
Antolainauksen muutokset	-638 715	-200 000	-200 000		-200	-200
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik. lainojen lisäys	5 000 000	7 000 000	11 000 000		12 000	6 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-3 623 813	-3 400 000	-3 700 000		-3 800	-3 400
Lyhytaik. lainojen muutos	1 500 000					
Lainakannan muutokset	2 876 187	3 600 000	7 300 000		8 200	3 600
Muut maksuvalm. muutokset						
Toim.ant. varojen ja po.muutos	-14 330					
Saamisten muutos	294 554					
Korottomien velk. muutos	-2 785 698					
Muut maksuvalm. muutokset	-2 505 474					
Rahoituksen rahavirta	-268 003	3 400 000	7 100 000		8 000	2 400
Rahavarojen muutos	-1 094 494	-54 230				
Rahavarat 31.12.	3 885 694					
Rahavarat 1.1.	4 980 187					
Rahavarojen muutos	-1 094 474		304 670		1 225	876

=valtuustoon nähden sitova erä

8. KÄYTTÖTALOUSOSA

KAUPUNGINHALLITUS

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	823 186	645 440	688 500	674	689
Toimintakulut	-4 662 046	-5 393 390	-5 445 980	-5 370	-5 450
Toimintakate	-3 816 869	-4 747 950	-4 757 480	-4 696	-4 761
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	15 130				
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 823 730	- 4747 950	-4 757 480	-4 696	-4 761

= valtuustoon nähden sitova erä

Vaalit

Vaalien tehtävänä on vastata keskusvaalilautakunnan tehtävistä. Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Keskusvaalilautakunnan sihteerinä toimii hallintosihteerinä Piia Leppänen.

Taloussuunnitelmakaudella järjestetään seuraavat vaalit:

- vuonna 2025 alue- ja kuntavaalit
- vuonna 2027 eduskuntavaalit

Tilintarkastus

Tilivelvollinen: Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Markku Kallio

Tilintarkastuksen tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista ja riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää,
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta,
- valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi sekä
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kaupunkikehityspalvelut

Tilivelvollinen: Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Kaupunkikehityspalvelujen tehtävänä on vastata kaupungin hallinnosta, taloudenhoidosta ja sisäisestä valvonnasta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: kaupunginvaltuuston ja -hallituksen, tilapäiset toimikunnat, kaupungin johtoryhmän, sisäisen tarkastuksen, yleisen kehittämisen, viestinnän, elinvoimapaalvelut,

maankäyttöpalvelut, viestinnän ja markkinoinnin sekä Tampereen kaupunkiseudun seutuyhteistyön. Kaupunkiseudun yhteistyöhön sisältyy myös seudullinen joukkoliikenne, jonka tasoksi tavoitellaan tulevaisuudessa palvelutasomäärittely mukaisesti kerran tunnissa toimiva liikenne.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Laadukkaiden asumisen vaihtoehtojen lisääminen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - vähintään yksi uusi hanke on käynnistynyt. - kaupunki toimii aktiivisesti yksityisten investointien houkuttelemiseksi omien kehittämishankkeiden edistämisen lisäksi. <p>Kehitämme asemanseutua;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kahdelle vuonna 2022 hankitulle tontille on löytynyt pitkän tähtäimen kehittämistä tukeva jatkokäyttö. <p>Elinkeinoelämän kehittäminen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - edistetään aktiivisesti uusia yritysalueita 9-tien varteen. - tiivis, rakentava vuoropuhelu olemassa olevien yritysten/yrittäjien kanssa. - Oripohjan uuden yritysalueen kaavoitus käynnistyy. <p>Seurataan elinvoimaohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nettomuutto on positiivinen. - yrittäjäytyvyisyys lisääntyy. - tonttikysyntä kasvaa. - työttömien osuus työvoimasta pienenee. <p>Vapaa-ajanasuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi; määrä kasvaa.</p> <p>Markkinoinnissa keskitytään brändin vahvistamiseen ja tiedolla johtamiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uuden brändin jalkautus jatkuu organisaation sisällä ja ulkoisessa markkinoinnissa. 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä 	<p>Palvelukeskusten ja yksiköiden välinen yhteistyö ja tiedonkulku on parantunut.</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehdään kysely palvelukeskuksille ja tulosityksiköille 	

<ul style="list-style-type: none"> - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa; <ul style="list-style-type: none"> - konsernin tunnusluvut pysyvät vähintään edellisen vuoden tasossa. 	
--	---	--

Kaupunkikehityspalvelualueen riskiarvio

Kaupunkikehityspalvelualueella nähdään merkittävimpinä riskeinä kuntalaisten palvelujen heikkeneminen Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha) palveluverkkouudistuksen myötä sekä sote-kiinteistöjen jääminen tyhjilleen. Myös Pirhalle siirtyneiden kiinteistöjen takausvastuiden realisoituminen nähdään riskinä. Kaupungin tytäryhtiöistä Oriveden Kotikoivu Oy:n ja Orivesi-talo Oy:n käyttöasteiden heikkeneminen ja sitä kautta yhtiöiden pääomittamistarve tunnustetaan riskeiksi.

Konsernipalvelut

Tilivelvollinen: Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja

Konsernipalvelujen tehtävänä on tuottaa kaupungin palvelujen tarvitsemia henkilöstö-, talous-, toimisto- ja tietohallinnon tukipalveluja, vastata omistajaohjauksesta sekä maaseutu- ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden ostopalveluista.

Konsernipalvelujen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: henkilöstöpalvelut, hallinto- ja toimistopalvelut (lautakuntien ja palvelualueiden sihteeripalvelut), taloushallinnon tukipalvelut (maksuliike, osto- ja myyntireskontra, perintä sekä riskienhallinta), tietohallintopalvelut sekä maaseutu- ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden maksuosuudet. Konsernipalveluihin sisältyvä henkilöstöpalvelut huolehtii kunnalle työnantajana kuuluvista henkilöstöasioista. Henkilöstöpalveluissa hoidetaan henkilöstön palkkaus- ja palvelusuhdeasiat, yhteistoimintaan liittyvät asiat sekä muut virka- ja työehtosopimusten ja työläinsäädännön soveltamiseen kuuluvat tehtävät sekä koordinoi daan henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämistä. Lisäksi konsernipalvelujen kustannuksiin sisältyy Oriveden kaupungin osuus Tampereen kehyskuntien yhteisen tietohallintojohtajan ja kehittämisresursin palkkauksesta sekä Tampereen kaupungin tuottamien seudullisten tietohallintokustannusten osuus.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	Taloushallinnon uudet tietojärjestelmät on otettu käyttöön ja muut palvelualueet saavat sujuvat palvelut. Vahvistamme työhyvinvointia työhyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2025 painopistealueet ovat	

	<p>esihenkilötyön ja johtamisen kehittäminen, työkykyjohtaminen ja perehdytys.</p> <p>Työhyvinvointikyselyn vastaajamäärä ja kyselyn tulokset kehittyvät positiivisesti edelliseen vuoteen verrattuna.</p> <p>Esihenkilöt kokevat esihenkilöfoorumien antavan tukea johtamistyöhönsä (palautekyselyn arvosana vähintään 3/5).</p> <p>Käytämme korvaavaa työtä vaihtoehtona sairauspoissaoloille. Korvaavan työn työpäivät lisääntyvät edellisvuoteen verrattuna.</p> <p>Asiakastyytyväisyyskyselyssä vastausten keskiarvo vähintään hyvällä tasolla.</p>	
--	--	--

Konsernipalvelualueen riskiarvio

Konsernipalvelujen merkittävimpiä riskeinä nähdään henkilöstön poissaoloon liittyvät riskit, tietojärjestelmien ja -verkkojen toimintahäiriöt sekä tietoturva- ja tietosuojariskit. Koko kaupungin talouteen liittyvinä riskeinä on tunnistettu tulopohjan vähenemiseen ja korkojen nousuun liittyvät asiat, jolloin kaupungin talouden tasapaino heikkenee.

LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 273 126	1 064 450	875 290	875	875
Toimintakulut	-16 619 576	-17 754 650	-17 519 990	-17 602	-17 684
Toimintakate	-15 346 451	-16 690 200	-16 644 700	-16 726	-16 809
Poistot ja arvonalentumiset	-44 658	-39 550	-45 760	-25	-17
Laskennalliset erät	-474 982				
Tilikauden yli-/alijäämä	-15 866 090	-16 729 750	-16 690 460	-16 751	-16 826

= valtuustoon nähden sitova erä

Hallintopalvelut

Tilivelvollinen: Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Hallintopalvelujen tehtävänä on vastata koulujen ja oppilaitosten oppilas- ja opiskelijahallinnosta, opiskeluhuollosta, henkilöstö- ja taloushallinnosta sekä hanketoiminnasta. Hallinnolla on kokonaisvastuu Oriveden kaupungin kasvatus- ja opetuspalvelujen suunnittelusta ja kehittämisestä.

Hallintopalvelujen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: hallinnon, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja elämänlaatupalveluiden tulosalueet. Kaupungin konsernipalvelut vastaa kasvatus- ja opetuspalvelualueen toimistopalveluiden tuottamisesta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Orivedellä lapsista ja nuorista kasvaa osaavia, vastuullisia ja aktiivisia maailmankansalaisia. Kansainvälisyys ja kestävyyskasvatus ovat pysyvä osa kaikkien Oriveden koulujen toimintakulttuuria. Toteutamme Erasmus+ -akkreditointikonsortion suunnitellusti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 % koulujen oppilasmäärästä osallistuu kansainvälisiin liikkuvuuksiin lukuvuosittain. - 10 % varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilökunnasta osallistuu kansainvälisiin liikkuvuuksiin lukuvuosittain. <p>Toteutamme lasten ja nuorten kasvua ja oppimista tukevia hankkeita ja projekteja yhteistyössä muiden kaupungin palvelujen kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Move!-liikuntaneuvontahanke Rovastinkankaan koulussa 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Seudun yhteinen varhaiskasvatuksen eVaka-toiminnanohjausjärjestelmä on otettu käyttöön Orivedellä syksyllä 2024.</p> <ul style="list-style-type: none"> - eVakan kehittämistyötä jatketaan. <p>Huoltajille tarjotaan mahdollisuus esioppilaiden kerhotoimintaan (kouluissa) täydentävän varhaiskasvatuksen (päiväkodissa) ohessa.</p>	

Vuodeksi 2025 saadut hankerahoitukset:

- o Koulun kerhotoiminnan tukeminen (perusopetus)
- o Erasmus+ -akkreditointi (perusopetus ja lukiokoulutus)
- o Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet 2024–2027
- o Varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet 2024–2027
- o Opetushallituksen valtionavustus: Vastuullisen kansainvälisyyden koordinointi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa 2024–2025
- o Opetushallituksen valtionavustus: Vastuullisen kansainvälisyyden koordinointi lukiokoulutuksessa 2024–2025
- o PiSa – Pirkanmaan ja Satakunnan UNESCO PAX -verkoston kehittämishanke 2024–2025
- o OKM:n erityisavustus Innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittämiseen varhaiskasvatuksessa 2024–2025
- o OKM:n erityisavustus yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa 2024–2025

- o OKM:n erityisavustus innovatiivisten oppimisympäristöjen edistämiseksi lukiokoulutuksessa: Digitaalinen ja monitieteinen lukio 2024–2025
- o Nordplus Junior (lukiokoulutus) 2024–2026

Seudulliset hankkeet:

- o Kangasalan koordinoima seitsemän kunnan yhteishanke: ”Lukuinto lentoon”

Varhaiskasvatus

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatuspäällikkö Sari Koivisto

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhdessä huoltajien kanssa.

Varhaiskasvatuksen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: varhaiskasvatus, jota tarjotaan myös vuoroittoa tarvitseville, perhepäivähoito, esiopetus, lakisääteinen lasten kunnallinen kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki sekä yksityisen hoidon kuntalaisä. Palveluja järjestetään osin yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Edistämme asukkaiden hyvinvointia <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	Toteutamme laadukasta varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Varhaiskasvatuksen laadunarvioinnissa huomioidaan lasten ja huoltajien osallisuus. <ul style="list-style-type: none"> - Päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa toteutetaan Valssin laadunarviointi. Hyödynnämme kyselyistä saatuja palautteita varhaiskasvatuksen laadun kehittämisessä. - Lapsille toteutetaan oma tyytyväisyyskysely. Tavoitteena on, että kaikki lapset vastaavat. - Toteutamme kunnallisissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa asiakastytyväisyyskyselyn vuonna 2025. Huoltajien vastausprosenttitarve on 80. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Oriveden kaupungille valtion erityisavusta innovatiivisten oppimisympäristöjen edistämiseen varhaiskasvatuksessa. Hankkeen tavoitteena on henkilöstön ja lasten digitaalisen osaamisen, osallisuuden ja kaupunkitasoisen yhdenvertaisuuden toteutuminen. <ul style="list-style-type: none"> - Varhaiskasvatukseen perustettu digiryhmä kokoontuu säännöllisesti. 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Lapsille toteutetaan kysely digi- taidoista ja turvallisuudesta. - Henkilöstölle tehdään hankkeen lopussa kysely, jonka pohjalta jatketaan digitaalisen osaamisen kehittämistä. <p>Edistetään varhaiskasvatuksen turval- lisuutta ja hyvinvointia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaikissa päiväkodeissa on käy- tössä varhaiskasvatuksen turval- lisuusalueita. - Varhaiskasvatuksesta on edus- taja Kasvatuksen ja opetuksen turvallisuustiimissä ja hyvinvoin- tityöryhmässä. - Lasten tyytyväisyyttä ruokailu- lanteissa kartoitetaan hymynaa- makyselyillä. 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestä- västi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hy- vinvointi ovat johtamisen kes- kiössä - Uudistamme johtamista ja toi- mimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Tarjoamme varhaiskasvatuksen henki- löstölle aktiivisesti lisä- ja täydennys- koulutusmahdollisuuksia. Kannus- tamme erityisesti Osakkeen koulutus- ten hyödyntämiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tavoitteena on hyödyntää Osak- keen koulutuksia vähintään kunta- osuuden verran. - Orivesi on mukana suunnittele- massa seudullista Osakkeen kou- lutustarjontaa. <p>Henkilöstön hyvinvointia ja työkykyä tuetaan suunnitelmallisella, määrätie- toisella ja inhimillisellä johtamisella. Varhaiskasvatuksen johtamistyötä ke- hitetään systemaattisesti ja pitkäkes- toisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasvatuksen ja opetuksen hyvin- vointitiimi kokoontuu säännöllis- esti ja edistää päiväkotien hen- kilöstön hyvinvointia suunnitte- lemalla yhteistä toimintaa ja var- mistamalla, että kaupunkiorga- nisaation työhyvinvointia edistä- vät toimenpiteet ovat kaikkien tiedossa. - Johtamistyön tukemiseksi var- haiskasvatuksen esihenkilöt osallistuvat johtamiskoulutuksiin kehityssuunnitelmansa mu- kaisesti. - Toteutetaan kasvatuksen ja ope- tuksen johdon yhteiset koulu- tuspäivät johtamisen ja työhy- vinvoinnin tukemiseksi. 	

Perusopetus

Tilivelvollinen: Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Perusopetus on osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa, ja se tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Perusopetus antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin sekä ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen ja rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävästä elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta ja osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä. Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti.

Perusopetuksen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: perusopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Edistämme asukkaiden hyvinvointia <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	Edistetään koulu yhteisön turvallisuutta ja hyvinvointia: <ul style="list-style-type: none"> - Kaikissa kouluissa järjestetään oppilaiden turvapäivät Kultavuoren koulun mallin mukaisesti. - Someturva-palvelu otetaan käyttöön kaikissa kouluissa. Palvelun kustannuksissa hyödynnetään lahjoitusrahaa. - Kasvatuksen ja opetuksen hyvinvointitiimi selvittää oppilailta, miten hyvinvointia voisi lisätä koulu yhteisöissä. Mittarina on kyselyn toteuttaminen sekä toiminnan kehittäminen oppilaiden näkemysten pohjalta. Kehitetään oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja: <ul style="list-style-type: none"> - Mieli Ry:n materiaali otetaan käyttöön kaikissa kouluissa oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseksi: oppilaat suorittavat Hyvän mielen taitomerkin. Innostetaan oppilaita osallistumaan kouluruokailuun.	

	<ul style="list-style-type: none"> - Ruokailuun osallistumisprosentti paranee kaikissa kouluissa. - Ruokaraati-toimintaa kehitetään yhteistyössä ateriapalvelujen kanssa. Mittarina on oppilaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääntyminen. <p>Ohjattua välituntiliikuntaa järjestetään kaikissa kouluissa vähintään kaksi kertaa viikossa yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden tai kolmannen sektorin kanssa.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Oriveden kaupungille valtionavustusta yhteisöllisen opiskelu- huollon edistämiseksi esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edistetään yläkouluikäisten oppilaiden kiinnittymistä koulu yhteisöön lisäämällä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. Kaikilla oppilailla on mahdollisuus toimia tukioppilaana, agenttina sekä Unesco-lähettiläänä. - Kaikissa kouluissa käytetään seudullista läsnäolon tukemisen ja poissaolojen seurannan suunnitelmaa. <p>Vahvistetaan opetusteknologian tarkoituksenmukaista käyttöä sähköisten oppimisympäristöjen ja digitaalisten materiaalien osalta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koulutetaan henkilöstöä ViLLE-oppimisympäristön käyttöön ja käytetään oppimisanalytiikkaa opetuksen ja eriyttämisen tukena. - Eri kouluissa perehdytään Tampereen seudun perusopetuksen digitaalisen osaamisen suunnitelmaan sekä Oriveden perusopetuksen digipolkuun. 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Vahvistetaan kestävyyskasvatuksen osaamista.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tarjotaan koulutuksia Osakkeen kautta Tampereen seudulle yhteistyössä Tampereen alueen globaali- ja kansainvälisyyskasvatuksen kehittäjäryhmän kanssa. - Oriveden kestävyyspolku -materiaali otetaan käyttöön kaikissa kouluissa. 	

	<p>Tarjoamme esi- ja perusopetuksen henkilöstölle aktiivisesti lisää- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia. Kannustamme erityisesti Osakkeen koulutusten hyödyntämiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tavoitteena on hyödyntää Osakkeen koulutuksia vähintään kuntasuuden verran (esim. tunne- ja vuorovaikutustaidot). - Orivesi on mukana suunnittelemassa seudullista Osakkeen koulutustarjontaa. <p>Henkilöstön hyvinvointia ja työkykyä tuetaan suunnitelmallisella, määrätietoisella ja inhimillisellä johtamisella. Koulujen johtamistyötä kehitetään systemaattisesti ja pitkäkestoisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään opetushenkilöstön mentorointijärjestelmä. - Kasvatuksen ja opetuksen hyvinvointitiimi kokoontuu säännöllisesti ja edistää koulujen henkilöstön hyvinvointia suunnittelemalla yhteistä toimintaa ja varmistamalla, että kaupunkiorganisaation työhyvinvointia edistävät toimenpiteet ovat kaikkien tiedossa. - Toteutetaan kasvatuksen ja opetuksen johdon yhteiset kehittämispäivät johtamistyön tuemiseksi. 	
--	---	--

Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla opiskelija oppii ajattelemaan itsenäisesti ja kriittisesti sekä toimimaan vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja menestyksekkäästi. Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatus tehtävä, ja opintojen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan ja elinikäiseen oppimiseen.

Oriveden lukio on Oriveden seudun (Orivesi, Juupajoki) yleissivistävää toisen asteen opetusta antava oppilaitos. Oriveden lukiossa on yleislinja sekä valtakunnallinen kirjoittajalukio, jonka opetuksen järjestämisessä tehdään asiantuntijayhteistyötä. Lukiossa on lisäksi lentopallopainotuslinja yhteistyössä Oriveden Ponnistuksen kanssa sekä urheilupainotukset. Oriveden lukio toimii samassa kiinteistökokonaisuudessa Oriveden yhteiskoulun vuosiluokkien 7–9 kanssa.

Tampereen seudun ammattiopisto Tredu järjestää Orivedellä ammatillista koulutusta nuorille sekä aikuisille. Oriveden lukio järjestää opetusta myös yhteisille kahden tutkinnon opiskelijoille.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - Kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Lukion houkuttelevuutta ja markkinointia lisätään. Markkinointi toteutetaan nuoria puhuttelevalla tavalla.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lukion laajaa kansainvälisyysohjelmaa ja Unesco-koulustatusta käytetään markkinoinnissa. - Lukion kotisivut uudistetaan yhdessä elinvoimapalvelujen kanssa osaksi Oriveden kaupunkiorganisaation verkkosivuja. - Orivedellä perusopetuksen päättäneistä lukioon pyrkivistä vähintään 90 % valitsee oman lähilukion. - Lukion ja Yhteiskoulun yhteistyötä tiivistetään, jotta oman paikkakunnan perusopetuksen päättävät nuoret näkevät oman lähilukion mahdollisuudet. - Muualta tulevien aloittavien opiskelijoiden määrä on vähintään 12. 	
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Oriveden kaupungille valtionavustusta yhteisöllisen opiskelu- ja koulutuksen edistämiseksi perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edistetään lukion opiskelijoiden kiinnittymistä kouluyhteisöön lisäämällä opiskelijoiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. - Opiskelijoiden ryhmäytymisen edistämiseksi hyödynnetään positive.fi-sivuston materiaalia. <p>Innostetaan opiskelijoita osallistumaan kouluruokailuun.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ruokailuun osallistumisprosentti paranee. - Ruokaraati-toimintaa kehitetään yhteistyössä ateriapalvelujen kanssa. Mittarina on opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien lisääntyminen. - Käynnistetään hävikkiviikkotoiminta yhdessä opiskelijakunnan hallituksen kanssa. <p>Opiskelijoiden liikkumista edistetään suunnitelmallisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Järjestetään ohjattua välituntiliikuntaa yhteistyössä kaupungin 	

	<p>muiden toimijoiden tai kolmannen sektorin kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toteutetaan liikunnallinen haastekisa yhdessä opiskelijakunnan hallituksen kanssa. <p>Lukutaitoa ja lukemisen kulttuuria kehitetään.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Järjestetään abien lukuleiri yhdessä Oriveden nuorisopalveluiden, Etsivän nuorisotyön ja Oriveden seurakunnan kanssa. - Järjestetään vähintään yksi kirjailijavierailu. <p>Edistetään yhteistyötä paikallisen elinkeinoelämän kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Järjestetään tutustumiskäynti tai yrittäjävierailu. <p>Hyödynnetään seudullista verkkotarjontaa opintojaksojen opiskelussa erityisesti pienten ryhmien osalta.</p> <p>Tutkintoon valmentavaa koulutusta (Tuva) ja yhteistyötä kehitetään yhdessä Tredun Oriveden toimipisteen kanssa. Tuva-työryhmä kokoontuu säännöllisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaikki perusopetuksen päättävät nuoret jatkavat toisella asteella tai tutkintoon valmentavassa koulutuksessa. - Kaksoistutkinto-opiskelijoiden määrä nousee aikaisemmasta (viime vuosina kaksoistutkintoa on suorittanut 0–2 opiskelijaa). 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Oriveden kaupunki on saanut valtionavustusta innovatiivisten oppimisympäristöjen edistämiseksi lukiokoulutuksessa. Hankkeen teemana on digitaalinen ja monitieteinen lukio, ja sen avulla edistetään opettajien tieto- ja viestintäteknologista osaamista.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mittarina on eri oppiaineita yhdistävän digitaalisen oppimisympäristön kehittäminen. <p>Tavoitteena on saada Okka-säätiön kestävä kehityksen sertifikaatti.</p> <p>Tarjoamme lukion henkilöstölle aktiivisesti lisä- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia. Kannustamme erityisesti Osakkeen koulutusten hyödyntämiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tavoitteena on hyödyntää Osakkeen koulutuksia vähintään kuntaosuuden verran. 	

	<p>Henkilöstön hyvinvointia ja työkykyä tuetaan suunnitelmallisella, määrätieto- toisella ja inhimillisellä johtamisella. Koulujen johtamistyötä kehitetään systemaattisesti ja pitkäkestoisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään opetushenkilöstön mentorointijärjestelmä. - Toteutetaan kasvatuksen ja ope- tuksen johdon yhteiset kehittä- misspäivät johtamistyön tuke- miseksi. 	
--	--	--

Kasvatus- ja opetuspalvelualueen riskiarvio

Merkittävimmät riskit liittyvät muodollisesti kelpoisen työvoiman saantiin erityisesti varhaiskasvatuk-
sessa, erityisopetuksessa ja matemaattisten aineiden opetuksessa. Toimenpiteenä on mahdollistettu
henkilöstön kouluttautumista joustavasti, esimerkiksi lastenhoitajista varhaiskasvatuksen opettajiksi
ja luokanopettajista erityisopettajiksi. Myös sijaisten saaminen on vaikeaa, ja se vaikuttaa toiminnan
laadukkaaseen toteuttamiseen. Tähän on toimenpiteenä saatu valtion erityisavustusta, jonka avulla
on palkattu resurssiopettajia sijaisuuksia ja yhteisopettajuutta varten. Kasvatus- ja opetuspalveluissa
avainhenkilöriski on merkittävä, sillä monet asiat ovat organisaatioissa yksittäisten henkilöiden va-
rassa. Toimenpiteenä on ollut varahenkilöjärjestelmän kehittäminen, esimerkiksi päiväkoteihin saa-
tiin apulaisjohtajat. Psykososiaalisen kuormittumisen riski on kasvatuksessa ja opetuksessa suuri. Työ
on vastuullista ja kuormittavaa ja vaatii jatkuvaa uuden oppimista sekä hyviä vuorovaikutustaitoja.
Henkilöstön psykososiaalinen kuormitus on kasvanut globaalien epävarmuuden aikana. Psykososiaa-
lista kuormitusta ehkäistään mm. hyvällä johtamisella, yhteistyöllä ja osaamisen kehittämisen avulla.

HYVINVOINTI- JA ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	680 372	486 900	581 460	581	581
Toimintakulut	-4 203 988	-4 125 510	-5 466 490	-5 469	-5 482
Toimintakate	-3 523 616	-3 638 610	-4 885 030	-4 888	-4 900
Poistot ja arvonalentumiset	-92 928	-75 780	-86 450	-66	-48
Laskennalliset erät	-148 389				
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 764 932	-3 714 390	-4 971 480	-4954	-4 949

= valtuustoon nähden sitova erä

Hyvinvointipalvelut

Tilivelvollinen: Hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Hyvinvointi- ja elämänlaatupalvelujen palvelualueen keskeisin yhteinen tavoite on kuntalaisten hy-
vinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tarkoittaa toimia, joilla
ylläpidetään ja parannetaan väestön terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säädetään mm. kuntalaissa ja kyse on kunnan yhdestä laki-

säateisestä perustehtävästä. Myös järjestöillä, yhdistyksillä, seurakunnalla sekä seuroilla on merkittävä rooli hyte-työssä, ja kolmannen sektorin toimijat ovatkin palvelualueen keskeinen yhteistyökumppani.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan tehtävänä on järjestää kansalaisto-, kirjasto-, kulttuuri-, liikunta-, nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön palvelut sekä taiteen perusopetuksen palvelut. Lautakunta vastaa myös työllisyyspalvelujen tilaamisesta Tampereen seudun työllisyysalueelta, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatiosta sekä toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana kuntalain mukaisena toimielimenä. Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta toimii myös kansalaisopisto-toiminnan yhteistoiminta-alueella (Juupajoki, Kuhmoinen, Orivesi) koskevassa päätöksenteossa kuntien yhteisenä toimielimenä.

Palvelualue koostuu hyvinvointipalvelujen ja elämänlaatupalvelujen tulosalueista.

Hyvinvointipalvelujen tulosalue sisältää hyvinvointi- ja elämänlaatupalvelualueen johto- ja toimistopalvelut, lautakunnan sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen kustannukset, maahanmuuttopalvelut, Tampereen kaupungin järjestämistä vuodelle 1.1.2025 siirtyneet työllisyyspalvelut ja työttömyysturvaetuuden kuntaosuudet, etsivän nuorisotyön, nuorten kesätyöllistäminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointiin liittyvät tehtävät.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Työllisyyspalvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Yhteistyö Tampereen kaupungin kanssa toimii saumattomasti -Työttömyysaste laskee (vertailuna kehyskuntien ja koko Pirkanmaan vastaava luku) -Nuorten ohjaamo -toiminnan käynnistyminen (kävijämäärät) 	
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Etsivä nuorisotyö toimii asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti, asiakkaat pääsevät palveluun ilman jonotusta</p> <ul style="list-style-type: none"> -ohjattujen ja tavoitettujen nuorten määrä ja %-osuus ikäryhmästä (vertailuna Pirkanmaan %-osuus) -mistä lähetetty ja mihin ohjattu (vertailuna Pirkanmaan vastaavat luvut) -sosiaalisen vahvistumisen mittari (vertailuna koko Suomen tulokset) <p>Hyte-kerroin, joka koostuu 15 indikaattorista, paranee vuosittain ja Oriveden tulos on Pirkanmaan keskiarvon yläpuolella.</p> <p>Hyvinvointisuunnitelman v. 2022-2025 tavoitteiden toteutuminen. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain hyvinvointitilinpäätöksessä.</p> <p>Uusi hyvinvointisuunnitelma laaditaan vuoden 2025 aikana.</p>	

	Mahdollistetaan vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivinen toiminta (kokousten/tapahtumien määrä, talousarvion toteutuminen).	
Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Koko palvelualue:</p> <p>Palvelualue omalta osaltaan toteuttaa työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelman toimenpiteitä ja raportoi tuloksista</p> <p>Työhyvinvointikyselyn tulokset paranevat (vastaajien lukumäärä ja kyselyn tulokset kehittyvät positiivisesti, vuosi 2024 ensimmäinen vertailuvuosi)</p> <p>Sairauspoissaolopäivät vähenevät (pvä/hlö, kehitys edellisistä vuosista, vertailu koko kaupungin ka.)</p> <p>Henkilöstön koulutukseen osallistuminen (osallistujien määrä, koulutuksien määrä/hlö, vertailu koko kaupungin ka.)</p>	

Elämänlaatupalvelut

Tilivelvollinen: Hyvinvointijohtaja Tuija Peurala,
liikuntapalvelut: Liikuntapäällikkö Roope Marski

Elämänlaatupalvelujen tehtävänä on luoda edellytyksiä ja tukea ihmisten yhtäläisiä mahdollisuuksia lisätä hyvinvointiaan eri tavoilla kirjastopalveluiden, kansalaisopiston, kulttuuripalveluiden, liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden kautta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Elämänlaatupalvelut tekevät paikallista ja seudullista yhteistyötä luoden Orivedelle laadukkaita ja kattavia hyvinvointipalveluita taloudellisesti ja tehokkaasti. Elämänlaatupalvelut tarjoavat ja ylläpitävät kuntalaisille harrastuspaikkoja ja -mahdollisuuksia koko elinkaari huomioiden. Palveluita suunniteltaessa ja toteutettaessa otetaan huomioon saavutettavuus, tasavertaisuus sekä osallisuuden periaatteet.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Elämänlaatupalvelut järjestävät erikaisille kuntalaisille aktiviteetteja, ovat mukana muiden palvelualueiden/3.sektorin toiminnassa/tapahtumissa sekä kehittävät aktiivisesti myös omaa toimintaansa sekä näkyvyyttä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tapahtumien määrä - Hankkeiden määrä - Palvelukeskusten väliset yhteiset projektit - Yhteistyö 3. sektorin kanssa - Investoinnit <p><i>Kulttuuripalvelut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - olemme osallisia kulttuuripalveluiden seudullisessa kehittämistoiminnassa 	

	<p>(esim. operaatio Pirkanmaa, mikäli hanke toteutuu)</p> <p><i>Kansalaisopisto:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vahvistamme kaupungin elinvoimaa tarjoamalla ja mahdollistamalla kiinnostavia ja innostavia harrastusmahdollisuuksia ja tapahtumia kuntalaisille <p><i>Liikuntapalvelut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - virkistys- ja vapaa-aika-alueiden investoinneissa kiinnitetään huomiota alueiden vetovoimaan ja käytön matalaan kynnykseen - tiedotuksen lisääminen ja kehittäminen (mm. some-kanavat) 	
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Elämänlaatupalvelut tarjoavat kaiken ikäisille kuntalaisille matalan kynnyksen saavutettavia ja laadukkaita hyvinvointia edistäviä palveluita</p> <p><i>Nuorisopalvelut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nuorisopalvelujen toiminta (leirit/retket/nuorisotalo kävijämäärän kehitys) - Nuorisovaltuuston toiminta/aloitteet <p><i>Kirjasto:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirjaston kävijä- ja lainausmäärien kehitys - Lukukoira toiminnan kehittäminen (lapset, maahanmuuttajat), kävijämäärä - Taidelainaamon käynnistäminen, lainausmäärien kehitys <p><i>Kansalaisopistopalvelut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kurssimaksut korottuvat maltillisesti - oppilasmäärän ylläpitäminen ja kasvattaminen mahdollisuuksien mukaan - taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien päivittäminen ja tuntiresurssin tarkistaminen - oppilastietojen Koskeen viemisen käynnistäminen <p><i>Kulttuuripalvelut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Toteutamme Oriveden kaupungin kulttuuristrategian mukaista toimintaa ja noudatamme Pirkanmaan alueellisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman suosituksia - Kaiku-kortti pilotin toteutus <p>Tuemme kuntalaisia liikunnallisessa elämäntavassa</p> <ul style="list-style-type: none"> - ohjatut ryhmät (kpl, asiakasmäärä), - liikuntaneuvonta (asiakasmäärä), 	

	<ul style="list-style-type: none"> -liikuntapaikkojen kävijämäärät -liikuntavälineiden lainausmahdollisuus -MOVE-mittaukset kehittyvät positiiviseen suuntaan (yhteinen opetuspalvelujen kanssa) 	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjoamme resurssien puitteissa harjoittelu-, työkokeilu- sekä oppisopimuspaikkoja (kpl/vuosi) - Toiminnan nettokustannus/asukas <p>Asiakaskokemusta kehitetään; perustetaan asiakasraati, kerätään asiakaspalautetta esim. sähköisen kyselyn avulla</p> <p>Turvallisemman tilan periaatteiden laatiminen ja käyttöönotto</p> <p>Laaditaan nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS) vuosien 2025-2026 aikana</p> <p>Laaditaan liikuntaohjelma vuosien 2025-2026 aikana</p> <p>Osallistutaan aktiivisesti seutuyhteistyöhön.</p> <ul style="list-style-type: none"> -seutukunnan yhteiset projektit; reitistöt, mobiilipalvelut, ohjausryhmät 	

Hyvinvointi- ja elämänlaatualueen riskiarvio

Pieni henkilöstömäärä edellyttää kaikilta palvelualueen työntekijöitä/viranhaltijoilta laajaa osaamista sekä perehtymistä myös muiden työtehtäviin (mm. akuutit sijaistukset). Pätevien sijaisten saaminen voi olla hankalaa ja pahimmillaan palvelupisteitä joudutaan sulkemaan, sovittuja asiakasajoja siirtämään myöhemmäksi tai toisen työntekijän/viranhaltijan hoidettaviksi. Epäpätevien sijaisten tai henkilöstövajeen vuoksi riskinä voi olla osassa työyksiköistä myös kasvanut vahinko- tai tapaturmariski. Ikääntyneet kiinteistöt ja talotekniikka voivat aiheuttaa myös äkillisiä sulkuja palvelutuotantoon.

Työllisyyspalvelujen osalta riskinä on, että TE2024 uudistuksen valmistelu ei etene sovitusti vuoden 2024 aikana, eikä siirtymää saada tehtyä sujuvasti ja turvallisesti 1.1.2025 alkaen. Elämänlaatualueen osalta taloudellisena riskinä on, että nykyisessä taloustilanteessa kuntalaiset vähentävät palvelujen käyttöä ja tämän myötä tuloja kertyy aiempaa vähemmän. Työllisyyspalvelujen osalta talousriski voi konkretisoitua mm. työttömyysasteen kasvaessa, jolloin kuntalaisten palvelujen tarve sekä kunnan maksamien työttömyyskorvausten kuntaosuus kasvaa.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	7 788 773	8 725 000	8 188 910	8 227	8 227
Valmistus omaan käyttöön	24 180	37 950	37 950	38	38
Toimintakulut	-7 795 964	-8 641 950	-8 128 410	-8 155	-8 181
Toimintakate	16 989	121 000	98 450	110	81
Poistot ja arvonalentumiset	-3 002 510	-3 363 430	-3 305 780	-3 329	-3 029
Laskennalliset erät					
Poistoeron muutos	76 344	61 075	48 860	39	31
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 176 268	-3 242 430	-3 207 330	-3 219	-2 945
= valtuustoon nähden sitova erä					

Teknisten palvelujen hallinto

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja Matti Vesava

Hallintopalveluiden tehtävänä on huolehtia tekniikka- ja ympäristöpalveluiden suunnittelu-, neuvonta-, toimisto- yms. tehtävien keskitetystä hoitamisesta ja toimintaedellytysten luomisesta eri tulosalueiden toiminnalle.

Hallintopalvelut -tulosalue sisältää seuraavat toiminnot:

Rakennusvalvonta ohjaa kaavoituksen toteutumista ja rakennetun ympäristön kehittymistä vastamalla rakentamisen neuvonnasta ja valvonnasta. Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia turvallisen, terveellisen, viihtyisän ja kauniin rakennuskannan muodostumisesta. Huomioon otetaan rakentajan, naapurin, ympäristön ja yhteiskunnan velvollisuudet ja oikeudet. Tähän pyritään ohjauksella, neuvonnalla, lupapäätöksillä ja valvonnalla siten kuin maankäyttö- ja rakennuslainsäädäntö edellyttää. Lisäksi rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluu rakennuksia koskevat tarvittavat lausunnot, työvaihetarkastukset sekä valvontatehtävät.

Ympäristönsuojelun tehtävänä on hoitaa ympäristölupiin ja maa-aineslupiin liittyvät asiat sekä ympäristölainsäädännön mukaiset muut tehtävät kuten ilmoitus- ja valvonta-asiat. Lisäksi ympäristönsuojelu seuraa ympäristön tilaa ja tekee tiedottamista ja neuvontaa.

Yksityistieasiat Yksityistieavustuksiin liittyvät asiat.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Valmistelemme yhdessä kaavoituksen kanssa uusien alueiden kunnallisteknisiä ratkaisuja.</p> <p>Joustava sähköinen rakentamisen lupamenettely ja asiakaslähtöinen neuvonta. Mittarina asiakaspalautteet.</p> <p>-Varaudumme kouluttautumalla mm. mahdollisiin lakimuutoksiin osallistamalla määrärahojen puitteissa tarjottavaan koulutukseen ja kurssituksiin.</p>	
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet 		

<ul style="list-style-type: none"> - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	Turvalliset ja hyvin hoidetut kulkuyhteydet; mittarina asiakaspalaute Kuntalaiskyselyt tekniikan alan toiminnoista ja hankkeista.	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Työssä jaksaminen ja vähäiset poissaolot.</p> <p>Yhteiset palaverit ja niissä esiin tulleet seikat ja asiat.</p> <p>Työntekijät mukaan suunnittelemaan ratkaisuja ja työtapoja.</p>	

Tilapalvelu

Tilivelvollinen: Kiinteistöpäällikkö Jaana Rajantaus

Kiinteistöpäällikön tehtävänä on vastata tilapalvelujen tulosalueesta. Tilapalvelun tehtävänä on järjestää ja vastata kaupungin omistamien kiinteistöjen kiinteistöhuollosta, hoidosta ja korjauksista, vastata kaupungin vuokraamien huoneistojen ja kiinteistöjen hallinnasta sekä järjestää ateria- ja siivouspalvelut kaupungin palvelualueille.

Tilapalvelu -tulosalue sisältää seuraavat toiminnot:

Kiinteistöhuollon tehtävänä on hoitaa, huoltaa ja pitää kunnossa kaupungin omistamat kiinteistöt sekä huoltaa sopimuksen mukaan kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kiinteistöjä sekä vastata kaupungin vuokraamien huoneistojen ja kiinteistöjen hallinnasta.

Ateriapalvelun tehtävänä on tuottaa kaupungin palvelualueiden asiakkaille sekä henkilöstölle ateriapalveluita.

Siivouspalvelun tehtävänä on tuottaa kaupungin palvelualueiden kiinteistöihin siivouspalvelua.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Kiinteistöjen kehittäminen yhdessä palvelualueiden ja käyttäjien kanssa heidän tarpeidensa mukaisesti omien ja kaupungille vuokrattujen kiinteistöjen osalta.</p> <p>Käyttäjäkyselyt ja palaute korjausurakoiden jälkeen.</p> <p>Tiedottaminen tilapalvelu kiinteistöjen tilojen vuokrausmahdollisuuksista. Tilojen vuokraustilanne näky netissä.</p>	

<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Turvataan kiinteistöjen turvalliset ja terveelliset työskentelyolosuhteet, joissa on hyvä tehdä töitä ja opiskella.</p> <p>Reagoidaan ripeästi olosuhteisiin, joilla on vaikutusta sisäilman laatuun kaupungin sisäilmaohjeistuksen mukaan.</p> <p>Kysely vuosittain tai tehdyn toimenpiteen jälkeen.</p>	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Sairauspoissaolojen vähentäminen työhyvinvointia lisäämällä.</p> <p>Eduhousen koulutukset esihenkilöille. Jokainen esihenkilö suorittaa vuosittain vähintään kaksi omassa työssä tarvittavaa koulutusta.</p> <p>Henkilöstön työn kannalta tarvittavat koulutukset ja pätevyydet ajan tasalla.</p>	

Kunnallistekniikka

Tilivelvollinen: Kunnallistekniikan päällikkö Mika Kuivanen

Kunnallistekniikan tulosalue sisältää seuraavat toiminnot:

Liikenneväylät ja konekeskus -tulosityksikkö huolehtii kaupungin katuverkon ylläpitämisestä, suunnittelusta ja rakentamisesta. Toiminnan toteuttamiseen käytetään kaupungin omaa konekeskusta ja henkilöstöä sekä paikallisten yrittäjien palveluita. Tulosityksikkö huolehtii myös kaupungin vesihuoltoverkostojen kunnossapidosta ja rakentamisesta.

Puistot ja yleiset alueet -tulosityksikkö vastaa julkisten viheralueiden ja leikkikenttien suunnittelusta ja hoidosta. Tähtiniemen jätevedenpuhdistamon kompostoidusta jätevesilietteestä jatkojalostetaan multaa viherrakentamiseen ja myyntiin. Tulosityksikkö huolehtii myös kaupungin matonpesupaikoista ja pieneläinhautausmaasta.

Kunnallistekniikan vastuulla on romuajoneuvoista huolehtiminen ja roskaantuneiden alueiden siistiminen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Kunnallistekniikka luo yhdessä kaavoituksen kanssa yrityksille helposti lähestyttäviä, rakenteeltaan toimivia ja sijainniltaan kiinnostavia toimitilalualueita</p> <p>Hyvin hoidettu ja toimiva viherympäristö lisää alueen houkuttelevuutta ja parantaa alueen imagoa</p>	

	Leikkipaikkojen ja puistojen suunnitelmallinen kehittäminen Tyytyväisyyskyselyt, esittelyt somessa	
Edistämme asukkaiden hyvinvointia <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	Kuntalaisten osallistaminen puistojen ja viheralueiden suunnitteluun sekä kunnossapitoon->kuntalaiskysely Kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman jalkauttaminen Turvallisuuskohteet Kunnallistekniikan vuoden 2025 työkohteista kartta/tiedot nettisivuille. Isompiin kohteisiin yleisötilaisuus	
Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	Koulutuksen lisääminen koko kunnallistekniikan henkilöstölle Kunnallistekniikan uudistaminen työmenetelmien sekä materiaalivalintojen osalta huomioiden talous sekä ympäristövaikutukset. Yhteistyöt koulujen kanssa	

Vesihuoltolaitos

Tilivelvollinen: Vesilaitos, LVI-teknikko Esko Mäntysaari;
Viemärlaitos, puhdistamonhoitaja Markku Suhonen
Verkosto, kunnallistekniikan päällikkö Mika Kuivanen

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on järjestää raakaveden ottamistoiminnan ja hyvälaatuisen talousveden toimittamisen kuluttajille sekä järjestää jätevesien vastaanoton ja niiden puhdistamisen ympäristölle vaarattomaan muotoon. Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on lisäksi ylläpitää ja saneerata rakennettuja vesi- ja viemäriverkostoja sekä rakentaa yhteiskunnan tarpeisiin vesi- ja viemäriverkostoa.

Vesihuoltolaitoksen tulosalue sisältää seuraavat toiminnot:

Vesihuoltolaitoksen yleisjohtossa hoidetaan vesihuoltolaitoksen liittymissopimusasiat, laskutusasiat ja asiakaspalvelu.

Vesilaitoksen toiminta sisältää raakaveden ottamisen pohjavedenottamoilta, veden neutraloinnin Hirsilän vedenkäsittelylaitoksella ja jakelun toiminta-alueen kuluttajille, osaan Eräjärven Seudun Vesiosuuskunnan verkostoa sekä Kangasalan kunnassa toimivalle Ponsan vesiosuuskunnalle. Raakavesi otetaan pääsääntöisesti Kiviharjun ja Yrösjoen pohjavedenottamoilta. Vesilaitoksella on käytettävissä kaksi varavedenottamoa ja runkoputkiyhteys Juupajoen kunnan Huikonkankaan vedenottamoon.

Viemärlaitoksen toiminta sisältää laitoksen verkostoon liittyneiden kiinteistöjen jätevesien vastaanoton, johtamisen ja puhdistamisen ympäristölle vaarattomaan muotoon. Viemärlaitos ottaa vastaan Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolla asumisessa syntyviä sako- ja umpikaivolietettä, jotka puhdistetaan ympäristölle vaarattomaan muotoon.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
<p>Vahvistamme elinvoimaamme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki - kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle 	<p>Otamme huomioon kuntalaisaloitteet vesi- ja viemäriinjojen suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä.</p> <p>Määrärahojen puitteissa laajennamme vesi- ja viemärilaitosverkostoa.</p>	
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden 	<p>Laadukkaan talousveden tuottaminen ja vedenjakelu</p> <p>Talousveden laatuvaatimusten täyttyminen</p> <p>Vesilaitoksen toimintahäiriöiden määrä:</p> <p>>50 liittyjää koskeva jakeluhäiriö enintään 2 kpl/v</p> <p><50 liittyjää koskeva jakeluhäiriö enintään 8 kpl/v</p> <p>Jätevedenpuhdistamon tarkkailutulokset ovat hyvät ja lupavaatimukset täyttävät.</p>	
<p>Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti 	<p>Henkilökunnan osaamisen ylläpitäminen ja henkilöstön tasapuolinen kohtelu.</p> <p>-Ylläpidämme henkilökunnan osaamista osallistumalla määrärahojen puitteissa tarjottavaan koulutukseen, messutapahtumiin sekä kurssituksiin.</p> <p>- Johtamisessa huomioidaan henkilöstön kannanotot ja mahdollisesti esiin tuleviin epäkohtiin puututaan nopeasti.</p>	

Tekniikka- ja ympäristöpalvelualueen riskiarvio

Palvelualueen merkittävimpinä riskeinä nähdään henkilöstön saatavuus sekä materiaali- ja ylläpito-kustannusten nousu, joilla saattaa olla merkitystä palvelujen tuottamiseen sekä talousarvion määrärahojen noudattamiseen. Lisäksi palvelualueen riskeinä tunnistetaan kiinteistöjen kosteus- ja sisäilmaongelmat sekä vesihuollon turvaamisessa uhka pohjavesialueiden saastumisesta.

9. INVESTOINTIOSA

	Tilinp. 2023	Ed.bud+m 2024	Budj. 2025	Muu- tos %	TS2 tuh. 2026	TS3 tuh. 2027
KAUPUNGINHALLITUS/INVESTOINNIT						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
MUUT INVESTOINTIMENOT	-433 084	-930 000	-250 000	-71,6	-250	-250
INVESTOINTIMENOT	-433 084	-930 000	-250 000	-71,6	-250	-250
INVESTOINTITULOT						
PYSYVIENVASTAAVIEN LUOVUTUKSET	24 618	150 000	150 000		150	150
INVESTOINTITULOT	24 618	150 000	150 000		150	150
INVESTOINNIT NETTO	-408 466	-780 000	-100 000		-100	-100
LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
MUUT INVESTOINTIMENOT	-16 355	-20 000	-20 000		-20	-20
INVESTOINTIMENOT	-16 355	-20 000	-20 000		-20	-20
INVESTOINNIT NETTO	-16 355	-20 000	-20 000		-20	-20
ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
MUUT INVESTOINTIMENOT	-42 124	-20 000	-20 000		-20	-20
INVESTOINTIMENOT	-42 124	-20 000	-20 000		-20	-20
INVESTOINNIT NETTO	-42 124	-20 000	-20 000		-20	-20
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
MUUT INVESTOINTIMENOT	-98 756	-80 000	-80 000		-80	-80
INVESTOINTIMENOT	-98 756	-80 000	-80 000		-80	-80
INVESTOINNIT NETTO	-98 756	-80 000	-80 000		-80	-80
TALONRAKENNUS/TEKNINEN LAUTAKUNTA						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
OMA RAKENTAMINEN	-254					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-714 399	-995 000	-4 405 000	321,5	-5 150	-310
INVESTOINTIMENOT	-714 653	-995 000	-4 405 000	321,5	-5 150	-310
INVESTOINTITULOT						
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN		50 000	88 000	76,0		
INVESTOINTITULOT		50 000	88 000	76,0		
INVESTOINNIT NETTO	-714 653	-945 000	-4 317 000	333,9	-5 150	-310
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS/TEKNINEN LTK						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
OMA RAKENTAMINEN	-605 416					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-2 995 505	-2 045 000	-1 755 000	-17,0	-1 520	-1 475
INVESTOINTIMENOT	-3 600 921	-2 045 000	-1 755 000	-17,0	-1 520	-1 475
INVESTOINTITULOT						
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	50 694					
INVESTOINTITULOT	50 694					
INVESTOINNIT NETTO	-3 550 227	-2 045 000	-1 755 000	-17,0	-1 520	-1 475

VESIHUOLTOLAITOS						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
OMA RAKENTAMINEN	-125 454					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-555 873	-770 000	-725 000	-5,8	-610	-695
INVESTOINTIMENOT	-681 323	-770 000	-725 000	-5,8	-610	-695
INVESTOINTITULOT						
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	684					20
INVESTOINNIT NETTO	-669 644	-770 000	-725 000	-5,8	-610	-675
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
INVESTOINNIT						
INVESTOINTIMENOT						
OMA RAKENTAMINEN	-731 124					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-4 856 097	-4 230 000	-7 305 000	46,7	-7 700	-2 900
INVESTOINTIMENOT	-5 587 221	-4 230 000	-7 305 000	46,7	-7 700	-2 900
INVESTOINTITULOT						
PYSYVIENVASTAAVIEN LUOVUTUKSET	24 618	150 000	150 000		150	170
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	62 378	50 000	88 000	76,0		
INVESTOINTITULOT	86 997	200 000	238 000	19,0	150	170
INVESTOINNIT NETTO	-5 500 224	-4 030 000	-7 067 000	47,8	-7 550	-2 730

=valtuustoon nähden sitova erä

10. VESIHUOLTOLAITOS

Tuloslaskelma

	Budj. 2025 Ulk. ja sis.	Budj. 2024 Ulk. ja sis.	Budj. 2025 Ulk.	Budj. 2024 Ulk.
Liikevaihto	2 168 710	2 168 710	2 041 210	2 041 210
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-413 920	-413 920	-413 620	-413 620
Palvelujen ostot	-259 010	-247 430	-206 430	-206 430
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-672 930	-661 350	-620 050	-620 050
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-407 449	-380 780	-407 449	-380 870
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-87 947	-83 200	-87 947	-83 200
Muut henkilösivukulut	-19 484	-18 250	-19 484	-18 250
Henkilöstökulut yhteensä	-514 880	-482 230	-514 880	-482 320
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-633 957	-660 000	-633 957	-660 000
Liiketoiminnan muut kulut	-38 440	-35 590	-12 060	-12 060
Liikeyli-/alijäämä	308 503	329 540	260 263	266 780
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkokulut	-270 000	-330 000	-270 000	-330 000
Korvaus omasta pääomasta	-130 940	-130 940	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-92 437	-131 400	-9 737	-63 220

Vesihuoltolaitos maksaa 1,5 % korkoa omasta pääomasta Oriveden kaupungille.

Rahoituslaskelma

	Budj. 2025	Budj. 2024
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Liikelyjäämä	308 503	329 540
Poistot ja arvonalentumiset	633 957	660 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-400 940	-460 940
Toiminnan rahavirta	541 520	528 600
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-855 000	-770 000
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-313 480	-241 400
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000	1 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-970 000	-1 400 000
Lainakannan muutokset	30 000	-400 000
Rahavarojen muutos	-283 480	-641 400

11. KONSERNIYHTIÖT

Konsernirakenne

Tytäryhtiöt:

- Oriveden Kotikoivu Oy, omistus 100 %
- Orivesi-talo Oy, omistus 100 %
- Kiinteistö Oy Oriveden Aholankulma, omistus 100 %
- Oriveden Jäähalli Oy, omistus 96,15 %

Yhteisyhtiö:

- Oriveden Aluelämpö Oy, omistus 50 %

Jäsenkuntayhtymät:

- Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä, omistus 2,75 %
- Pirkanmaan liitto, omistus 1,88 %

Konsernitavoitteita asetetaan Oriveden kaupunkikonserniin kuuluville tytäryhtiöille ja yhteisyhteisölle.

Konsernivalvonnan toteutumisesta on raportoitava tilinpäätöskertomuksen yhteydessä. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden ja kuntayhtymien sekä muiden yhteisöjen toiminnan ja talouden ohjausta kehitetään edelleen suoralla konserniohjauksella.

Konserniyhteisöille asetetaan seuraavat yhteiset tavoitteet:

- Tytäryhtiöt raportoivat valtuustolle vähintään 2 krt/vuosi
 - o miten ne omalta osaltaan ovat toteuttaneet kaupunkistrategian tavoitteita,
 - o konserniohjeen noudattamista ja talousarviossa yhtiökohtaisesti asetettujen tavoitteiden toteutumista.
- Konsernin omavaraisuusaste % > 30 %.
- Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus % < 90 %.
- Konsernilainat euroa/asukas < 4 500 euroa.

Tytäryhtiökohtaiset tavoitteet ovat:

Oriveden Kotikoivu Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Kysyntää vastaava vuokra-asuntokanta	Täyttöaste vähintään 90 %	
Pitkän tähtäimen suunnitelmaa peruskorjaustarpeista noudatetaan	Toteutettujen toimenpiteiden määrä kpl	
Yhtiön taloustilanne on kunnossa	Yhtiön taloustilanne paranee edellisestä vuodesta	
Talouden ja toiminnan seuranta on kunnossa	Seuranta ja raportointi yhtiön hallitukselle ja emolle on säännöllistä ja perustuu laadittuihin mittareihin	

Orivesi-talo Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Tilojen kunto ja vuokrataso on sellainen, että tilat ovat kysytyjä	Vuokrataso vastaa kiinteistön ylläpito- ja pääomakustannuksia	
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste on vähintään 90 %	
Pitkän tähtäimen (10 v.) peruskorjaussuunnitelman toteuttaminen	Toteutetaan suunnitelmassa vuodelle 2025 määritellyt toimenpiteet	
Yhtiön taloustilanne on kunnossa	Tulorahoitus riittää vähintään 60 %:iin vuosittaisista investoinneista	
Talouden ja toiminnan seuranta on kunnossa	Seuranta ja raportointi yhtiön hallitukselle ja emolle on säännöllistä ja perustuu laadittuihin mittareihin	

Kiinteistö Oy Oriveden Aholankulma

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Taloudellisesti kestävä vuokratason määrittely	Vuokran määrä vastaa kiinteistön kustannuksia	
Yhtiön taloustilanne on kunnossa	Tulorahoitus riittää vähintään 95 %:iin vuosittaisista investoinneista	
Talouden ja toiminnan seuranta on kunnossa	Seuranta ja raportointi yhtiön hallitukselle ja emolle on säännöllistä ja perustuu laadittuihin mittareihin	

Oriveden Jäähalli Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Yhtiön taloudellinen tilanne on kestävä	Maksuvalmius riittää ilman lainanottoa	
Yhtiön tilikauden tulos	Yhtiö tekee positiivisen tuloksen	
Hallin vetovoimaa kehitetään	Käyttäjämäärät kasvavat edellisvuoteen verrattuna	
Yhtiön taloustilanne on kunnossa	Tulorahoitus riittää vähintään 60 %:iin vuosittaisista investoinneista	
Talouden ja toiminnan seuranta on kunnossa	Seuranta ja raportointi yhtiön hallitukselle ja emolle on säännöllistä ja perustuu laadittuihin mittareihin	

Oriveden Aluelämpö Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	Toimenpide ja mittari	Toteutuminen
Yhtiön tilikauden voitto pysyy kohtuullisena ja talous vakaana	Tilikauden voitto on enintään seitsemän (7) prosenttia liikevaihdosta.	

LIITTEET

Käyttötaloussuunnitelmaluonnos vuodelle 2025 tulosalueittain

	Tilinp.	Ed.bud+m	Budj.	Muu- tos	TS2 tuh.	TS3 tuh.
	2023	2024	2025	%	2026	2027
VAALIT						
Toimintatuotot	17.756	40.000	15.000	-62,5		15
Toimintakulut	-23.694	-62.670	-90.311	44,1		-66
Toimintakate	-5.938	-22.670	-75.311	232,2	0	-51
Vuosikate	-5.938	-22.670	-75.311	232,2	0	-51
Tilikauden tulos	-5.938	-22.670	-75.311	232,2	0	-51
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-5.938	-22.670	-75.311	232,2	0	-51
TILINTARKASTUS						
Toimintakulut	-32.404	-42.900	-50.208	17	-50	-50
Toimintakate	-32.404	-42.900	-50.208	17	-50	-50
Vuosikate	-32.404	-42.900	-50.208	17	-50	-50
Tilikauden tulos	-32.404	-42.900	-50.208	17	-50	-50
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-32.404	-42.900	-50.208	17	-50	-50
KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT						
Toimintatuotot	419.941	298.000	298.000		298	298
Toimintakulut	-2.484.510	-2.826.730	-2.698.228	-4,5	-2.704	-2.710
Toimintakate	-2.064.569	-2.528.730	-2.400.228	-5,1	-2.406	-2.412
Rahoitustulot ja -kulut	65.471					
Vuosikate	-1.999.098	-2.528.730	-2.400.228	-5,1	-2.406	-2.412
Tilikauden tulos	-1.999.098	-2.528.730	-2.400.228	-5,1	-2.406	-2.412
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.999.098	-2.528.730	-2.400.228	-5,1	-2.406	-2.412
KONSERNIPALVELUT						
Toimintatuotot	407.480	307.440	375.500	22,1	376	376
Toimintakulut	-2.121.438	-2.461.090	-2.607.233	5,9	-2.616	-2.624
Toimintakate	-1.713.957	-2.153.650	-2.231.733	3,6	-2.240	-2.249
Vuosikate	-1.713.957	-2.153.650	-2.231.733	3,6	-2.240	-2.249
Tilikauden tulos	-1.713.957	-2.153.650	-2.231.733	3,6	-2.240	-2.249
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.713.957	-2.153.650	-2.231.733	3,6	-2.240	-2.249
KAUPUNGINHALLITUS						
Toimintatuotot	845.177	645.440	688.500	6,7	674	689
Toimintakulut	-4.662.046	-5.393.390	-5.445.980	1	-5.370	-5.450
Toimintakate	-3.816.869	-4.747.950	-4.757.480	0,2	-4.696	-4.761
Rahoitustulot ja -kulut	65.471					
Vuosikate	-3.751.398	-4.747.950	-4.757.480	0,2	-4.696	-4.761
Tilikauden tulos	-3.751.398	-4.747.950	-4.757.480	0,2	-4.696	-4.761
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3.751.398	-4.747.950	-4.757.480	0,2	-4.696	-4.761
HALLINTOPALVELUT						
Toimintatuotot	541.443	392.950	340.400	-13,4	340	340
Toimintakulut	-867.797	-605.490	-606.846	0,2	-609	-611
Toimintakate	-326.354	-212.540	-266.446	25,4	-268	-270
Vuosikate	-326.354	-212.540	-266.446	25,4	-268	-270
Tilikauden tulos	-326.354	-212.540	-266.446	25,4	-268	-270
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-326.354	-212.540	-266.446	25,4	-268	-270
VARHAISKASVATUS						
Toimintatuotot	369.527	289.300	192.100	-33,6	192	192
Toimintakulut	-5.609.939	-6.125.120	-5.954.509	-2,8	-5.980	-6.006
Toimintakate	-5.240.412	-5.835.820	-5.762.409	-1,3	-5.788	-5.813
Vuosikate	-5.240.412	-5.835.820	-5.762.409	-1,3	-5.788	-5.813
Poistot ja arvonalentumiset	-1.941		-20.229	100	-16	-13
Tilikauden tulos	-5.242.353	-5.835.820	-5.782.638	-0,9	-5.804	-5.826
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-5.242.353	-5.835.820	-5.782.638	-0,9	-5.804	-5.826

PERUSOPETUS

Toimintatuotot	361.618	377.200	337.790	-10,4	338	338
Toimintakulut	-8.622.923	-9.350.270	-9.323.580	-0,3	-9.369	-9.414
Toimintakate	-8.261.305	-8.973.070	-8.985.790	0,1	-9.031	-9.076
Vuosikate	-8.261.305	-8.973.070	-8.985.790	0,1	-9.031	-9.076
Poistot ja arvonalentumiset	-40.046	-36.980	-23.919	-35,3	-8	-5
Tilikauden tulos	-8.301.352	-9.010.050	-9.009.709		-9.039	-9.081
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-8.301.352	-9.010.050	-9.009.709		-9.039	-9.081

LUKIOKOULUTUS

Toimintatuotot	1.161	5.000	5.000		5	5
Toimintakulut	-1.518.917	-1.673.770	-1.635.055	-2,3	-1.644	-1.654
Toimintakate	-1.517.756	-1.668.770	-1.630.055	-2,3	-1.639	-1.649
Vuosikate	-1.517.756	-1.668.770	-1.630.055	-2,3	-1.639	-1.649
Poistot ja arvonalentumiset	-2.671	-2.570	-1.612	-37,3		
Tilikauden tulos	-1.520.426	-1.671.340	-1.631.667	-2,4	-1.639	-1.649
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1.520.426	-1.671.340	-1.631.667	-2,4	-1.639	-1.649

**LASTEN JA NUORTEN LAUTA-
KUNTA**

Toimintatuotot	1.273.749	1.064.450	875.290	-17,8	875	875
Toimintakulut	-16.619.576	-17.754.650	-17.519.990	-1,3	-17.602	-17.684
Toimintakate	-15.345.827	-16.690.200	-16.644.700	-0,3	-16.726	-16.809
Vuosikate	-15.345.827	-16.690.200	-16.644.700	-0,3	-16.726	-16.809
Poistot ja arvonalentumiset	-44.658	-39.550	-45.760	15,7	-25	-17
Tilikauden tulos	-15.390.485	-16.729.750	-16.690.460	-0,2	-16.751	-16.826
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-15.390.485	-16.729.750	-16.690.460	-0,2	-16.751	-16.826

HYVINVOINTIPALVELUT

Toimintatuotot	174.341	105.000	54.000	-48,6	54	54
Toimintakulut	-1.134.373	-1.417.260	-2.478.766	74,9	-2.471	-2.473
Toimintakate	-960.032	-1.312.260	-2.424.766	84,8	-2.417	-2.419
Vuosikate	-960.032	-1.312.260	-2.424.766	84,8	-2.417	-2.419
Tilikauden tulos	-960.032	-1.312.260	-2.424.766	84,8	-2.417	-2.419
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-960.032	-1.312.260	-2.424.766	84,8	-2.417	-2.419

ELÄMÄNLAATUPALVELUT

Toimintatuotot	506.031	381.900	527.460	38,1	527	527
Toimintakulut	-3.069.614	-2.708.250	-2.987.724	10,3	-2.998	-3.009
Toimintakate	-2.563.584	-2.326.350	-2.460.264	5,8	-2.471	-2.482
Vuosikate	-2.563.584	-2.326.350	-2.460.264	5,8	-2.471	-2.482
Poistot ja arvonalentumiset	-92.928	-75.780	-86.450	14,1	-66	-48
Tilikauden tulos	-2.656.511	-2.402.130	-2.546.714	6	-2.537	-2.530
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2.656.511	-2.402.130	-2.546.714	6	-2.537	-2.530

**HYVINVOINTI- JA ELÄMÄNLAATU-
LAUTAKUNTA**

Toimintatuotot	680.372	486.900	581.460	19,4	581	581
Toimintakulut	-4.203.988	-4.125.510	-5.466.490	32,5	-5.469	-5.482
Toimintakate	-3.523.616	-3.638.610	-4.885.030	34,3	-4.888	-4.900
Vuosikate	-3.523.616	-3.638.610	-4.885.030	34,3	-4.888	-4.900
Poistot ja arvonalentumiset	-92.928	-75.780	-86.450	14,1	-66	-48
Tilikauden tulos	-3.616.543	-3.714.390	-4.971.480	33,8	-4.954	-4.949
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3.616.543	-3.714.390	-4.971.480	33,8	-4.954	-4.949

TEKNISTEN PALVELUJEN HAL-
LINTO

Toimintatuotot	133.276	140.240	140.240		140	140
Toimintakulut	-716.685	-799.340	-861.743	7,8	-865	-868
Toimintakate	-583.410	-659.100	-721.503	9,5	-725	-728
Vuosikate	-583.410	-659.100	-721.503	9,5	-725	-728
Tilikauden tulos	-583.410	-659.100	-721.503	9,5	-725	-728
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-583.410	-659.100	-721.503	9,5	-725	-728

TILAPALVELU

Toimintatuotot	5.547.260	6.077.550	5.570.960	-8,3	5.609	5.609
Toimintakulut	-4.271.344	-5.178.750	-4.526.558	-12,6	-4.542	-4.557
Toimintakate	1.275.916	898.800	1.044.402	16,2	1.067	1.052
Rahoitustulot ja -kulut	-43.567					
Vuosikate	1.232.349	898.800	1.044.402	16,2	1.067	1.052
Poistot ja arvonalentumiset	-1.577.337	-1.605.610	-1.412.887	-12	-1.218	-1.112
Tilikauden tulos	-344.988	-706.810	-368.485	-47,9	-151	-60
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-344.988	-706.810	-368.485	-47,9	-151	-60

KUNNALLISTEKNIikka

Toimintatuotot	257.361	338.500	309.000	-8,7	309	309
Valmistus omaan käyttöön	24.180	37.950	37.950		38	38
Toimintakulut	-1.496.763	-1.484.690	-1.513.859	2	-1.518	-1.522
Toimintakate	-1.215.222	-1.108.240	-1.166.909	5,3	-1.171	-1.175
Vuosikate	-1.215.222	-1.108.240	-1.166.909	5,3	-1.171	-1.175
Poistot ja arvonalentumiset	-909.826	-1.097.820	-1.258.936	14,7	-1.357	-1.202
Tilikauden tulos	-2.125.048	-2.206.060	-2.425.845	10	-2.528	-2.378
Poistoeron lis. (+) tai väh. (-)	76.344	61.075	48.860	-20	39	31
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2.048.704	-2.144.985	-2.376.985	10,8	-2.489	-2.346

VESIHUOLTOLAITOS

Toimintatuotot	1.850.876	2.168.710	2.168.710		2.169	2.169
Toimintakulut	-1.311.171	-1.179.170	-1.226.250	4	-1.230	-1.234
Toimintakate	539.704	989.540	942.460	-4,8	938	934
Rahoitustulot ja -kulut	-223.525	-460.940	-400.940	-13	-416	-418
Vuosikate	316.180	528.600	541.520	2,4	522	516
Poistot ja arvonalentumiset	-525.346	-660.000	-633.957	-3,9	-754	-714
Tilikauden tulos	-199.167	-131.400	-92.437	-29,7	-232	-198
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-199.167	-131.400	-92.437	-29,7	-232	-198

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Toimintatuotot	7.788.773	8.725.000	8.188.910	-6,1	8.227	8.227
Valmistus omaan käyttöön	24.180	37.950	37.950		38	38
Toimintakulut	-7.795.964	-8.641.950	-8.128.410	-5,9	-8.155	-8.181
Toimintakate	16.989	121.000	98.450	-18,6	110	83
Rahoitustulot ja -kulut	-267.091	-460.940	-400.940	-13	-416	-418
Vuosikate	-250.102	-339.940	-302.490	-11	-306	-335
Poistot ja arvonalentumiset	-3.002.510	-3.363.430	-3.305.780	-1,7	-3.329	-3.029
Tilikauden tulos	-3.252.612	-3.703.370	-3.608.270	-2,6	-3.635	-3.363
Poistoeron lis. (+) tai väh. (-)	76.344	61.075	48.860	-20	39	31
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3.176.268	-3.642.295	-3.559.410	-2,3	-3.596	-3.332

RAHOITUS

Toimintakate	0		0		0	0
Verotulot	21.866.121	20.700.000	21.650.000	4,6	22.550	23.050
Valtionosuudet	5.528.757	5.400.000	5.600.000	3,7	5.600	5.600
Rahoitustulot ja -kulut	151.239	-107.530	-388.530	261,3	-759	-639
Vuosikate	27.546.117	25.992.470	26.861.470	3,3	27.391	28.011
Tilikauden tulos	27.546.117	25.992.470	26.861.470	3,3	27.391	28.011
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	27.546.117	25.992.470	26.861.470	3,3	27.391	28.011

ORIVEDEN KAUPUNKI 2024-

Toimintatuotot	10.588.071	10.921.790	10.334.160	-5,4	10.357	10.372
Valmistus omaan käyttöön	24.180	37.950	37.950		38	38
Toimintakulut	-33.281.574	-35.915.500	-36.560.870	1,8	-36.595	-36.797
Toimintakate	-22.669.323	-24.955.760	-26.188.760	4,9	-26.200	-26.387
Verotulot	21.866.121	20.700.000	21.650.000	4,6	22.550	23.050
Valtionosuudet	5.528.757	5.400.000	5.600.000	3,7	5.600	5.600
Rahoitustulot ja -kulut	-50.381	-568.470	-789.470	38,9	-1.174	-1.056
Vuosikate	4.675.173	575.770	271.770	-52,8	775	1.206
Poistot ja arvonalentumiset	-3.140.095	-3.478.760	-3.437.990	-1,2	-3.420	-3.094
Tilikauden tulos	1.535.078	-2.902.990	-3.166.220	9,1	-2.645	-1.888
Poistoeron lis. (+) tai väh. (-)	76.344	61.075	48.860	-20	39	31
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1.611.422	-2.841.915	-3.117.460	9,7	-2.606	-1.857

Investointisuunnitelmaluonnos hankeryhmittäin vuodelle 2025

	2025	2026	2027	2028	2029	Yhteensä 2025-2029
TALONRAKENNUS						
KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT						
Rovastinkankaan koulun suunnittelu- ja rakentaminen	4 000 000	5 000 000	100 000			9 100 000
avustus liikuntasalin rakentamiseen						0
Yhteiskoulun suunnittelu (ja rakentaminen)						0
HYVINVOINTI- JA ELÄMÄNLAATUPALVELUT						
Liikuntahallin korjauksen suunnittelu		50 000				50 000
Liikuntahallin hissien rakentaminen				50 000		50 000
TEKNISET PALVELUT						
Niittykukan pihan kunnostus			55 000			55 000
Kaupungintalon korjaukset		100 000	150 000	50 000		300 000
Teknisen varikon lämmöntapamuutos	245 000					245 000
avustus lämmitystapamuutokseen	-88 000					-88 000
Muu peruskorjaus	100 000					100 000
Lämmönsiirtimien uusiminen 2 kiinteistössä	60 000	60 000				120 000
YHTEENSÄ	4 317 000	5 150 000	365 000	100 000	0	9 932 000
KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN						
<u>KATUJEN JA ALUIDEN RAKENTAMINEN</u>						
Mattilanniityntie ja Hakamäentie, vaihe 2			40 000	400 000		440 000
Mattilanniityntie vaihe 1, päällystys+viimeistelyt		60 000				60 000
Kajarinteen kaava-alue (Kajarinteenkuja, -tie, -polku)					50 000	50 000
Nimeämättömät/ liikenneturvallisuus kohteet	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
Neuletien varastoalue	30 000					30 000
Valaistuksen saneeraus	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	175 000
*eri kohteita						
Päällystys	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	400 000
*eri kohteita						
Oripohjan uuden yritysalueen kadut			50 000	350 000	350 000	750 000
Koirapuisto			30 000			30 000
YHTEENSÄ	185 000	215 000	275 000	905 000	555 000	2 135 000
<u>KATUJEN JA ALUEIDEN PERUSKORJAUS</u>						
Lehmilaidantie, Tikkaajantie (vaihe 3)	530 000					530 000
Anttilantie				40 000	350 000	390 000
Oripohjantie+klv	300 000	300 000	70 000			670 000
Myllytie			35 000	500 000	40 000	575 000
Myllykuja			50 000	150 000		200 000
Hankaloilontie				40 000		40 000
Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen	20 000	20 000	5 000	5 000		50 000
Isokiventie			350 000			350 000
LAITAMON/ASEMAN ALUEEN PERUSKORJAUS	500 000	500 000	500 000	200 000		1 700 000
*Laitamontie, Kenkätie, Linnuntie, Ketunkuja, Hakatie, Saarentie						
ORIAHTEN ALUEEN PERUSKORJAUS						
*Ahteentie, Notkontie, Pohjoiskaari, Tarkantie ja -kuja						
MAL-Hankkeet						
*Eräjärventien keskustan kevyen liikenteen väylä, suunnittelu	40 000	300 000				340 000
*Keskustan seisake+radan sähköistys, suunnittelu		50 000				50 000
KATUJEN PERUSKORJAUS YHTEENSÄ	1 390 000	1 170 000	1 010 000	935 000	390 000	4 895 000

VESILAITOKSEN RAKENTAMINEN

Mittausjärjestelmän rakentaminen						
Vesilaitoksen UV- laitteiston rakentaminen	60 000					60 000
Nimeämättömät kohteet	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Liittymät	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Oripohjan uuden yritysalueen kadut			30 000	100 000	100 000	230 000
YHTEENSÄ	110 000	50 000	80 000	150 000	150 000	540 000

VIEMÄRILAITOKSEN RAKENTAMINEN

Nimeämättömät kohteet	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Liittymät	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Mullan/kompostointialueen rakentaminen	35 000					35 000
Dekantterilinko/lisäkuivain puhdistamolle				100 000		100 000
Puhdistamon kompressorin uusinta			100 000			100 000
vanhojen kompressorien myynti			-20 000			-20 000
YHTEENSÄ	85 000	50 000	130 000	150 000	50 000	465 000

VESILAITOKSEN PERUSKORJAUS

Oripohjantien peruskorjaus	200 000	150 000				350 000
Isokiventie			70 000			70 000
Lehmilaita-Tikkaaja	70 000					70 000
Rinnetie		40 000	150 000	50 000		240 000
Hirsilän alue			30 000	150 000		180 000
Kömöntie			25 000	130 000		155 000
Nimeämättömät kadut	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
Äkilliset, ennalta arvaamattomat kohteet	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Kaivamattomat menetelmät	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
*Karoliinankuja ja Korpitie 100A-linja						
YHTEENSÄ	360 000	280 000	365 000	420 000	90 000	1 515 000

VIEMÄRILAITOKSEN PERUSKORJAUS

Lehmilaita-Tikkaaja	70 000					70 000
Rinnetie		130 000				130 000
Äkilliset, ennalta arvaamattomat kohteet	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Pumppaamoiden saneeraus	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	250 000
Kaivamattomat menetelmät	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
*Orisseläntien 400B-linja, Rinnetie-Santaojantie 225B-linja, Sukkavartaantie 225/150B-linja, No- pontie kaivo 1942-2074 sujutus						0
YHTEENSÄ	170 000	230 000	100 000	100 000	100 000	700 000

SADEVESIVIEMÄRIEN RAKENTAMINEN

Nimeämättömät kohteet	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	250 000
Anttilantie				70 000		70 000
YHTEENSÄ	50 000	50 000	50 000	120 000	50 000	320 000
KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ (Kadut, vesihuolto ym.)	2 910 000	2 920 000	1 900 000	2 175 000	1 735 000	11 640 000

PUISTOT JA LEIKKIKENTÄT

PUISTOT

Vanhojen puistojen kunnostaminen (nimeämät- tömät)	20 000		20 000		20 000	60 000
Kirkkolahti		20 000	20 000	10 000		50 000
Tori, vaatii erillisen päätöksen						0
Uudet asuntoalueet						0
YHTEENSÄ	20 000	20 000	40 000	10 000	20 000	110 000

LEIKKIKENTÄT JA MUUT ALUEET

Vanhojen peruskorjaus (Nimeämättömät)		20 000		20 000		40 000
Matonpesupaikkojen kunnostaminen	30 000		15 000		15 000	60 000
Uudet asuntoalueet						0
Mäkelänrinteen LK			10 000			10 000
Niittykukan leikkipuisto; teema LAIVA				25 000		25 000
Kirkkolahden LK, suunnittelu ja rakentaminen				30 000	30 000	60 000
Isovainionkaari				20 000		20 000
Moisiontien Lk peruskunnostus					40 000	40 000

YHTEENSÄ	30 000	20 000	25 000	95 000	85 000	255 000
PUISTOT JA LEIKKIKENTÄT YHTEENSÄ	50 000	40 000	65 000	105 000	105 000	365 000

*MUU JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS
ELÄMÄNLAATUPALVELUT*

Uimapaikkojen kunnostaminen				60 000		60 000
Kääjäntien koripallokentän kunnostus	25 000					25 000
Kintulammi-Pukala-Vähäteerijärvi reitin rakentaminen yht.työssä Treen kanssa	60 000					60 000
Valaistuksen uusiminen (Paltanmäki-yhdysreitti yms)	20 000	20 000	20 000	20 000		80 000
Eräjärven koulun liikunta-alue (selvittäminen vuonna 2025, jonka perusteella tehdään erillinen toteuttamispäätös)				50 000		50 000
Kirkkolahden lähivirkistysalue					50 000	50 000
Ulkokuntosali Paltanmäkeen				30 000		30 000
Rovastinkankaan tekonurmen uudistaminen				150 000	150 000	300 000
<i>MUU JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS YHTEENSÄ</i>	80 000	45 000	20 000	310 000	200 000	655 000
KAIKKI RAKENNUSINVESTOINNIT YHTEENSÄ	6 797 000	7 280 000	2 460 000	3 295 000	1 690 000	21 522 000
Kiinteä + irtain + aineeton käyttöomaisuus, netto	270 000	270 000	270 000	270 000	270 000	1 350 000
YHTEENSÄ	7 067 000	7 550 000	2 730 000	3 565 000	1 960 000	22 872 000

IRTAIMEN OMAISUUDEN HANKINTAESITYKSET

	2025	2026	2027	2028	2029	Yhteensä 2025-2029
KAUPUNKIKEHITYS- JA KONSERNIPALVELUT	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	150 000
* varaus tietohallintohankinnat/ohjelmistot	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	150 000
KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	60 000
* Muu irtain	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	60 000
HYVINVOINTI- JA ELÄMÄNLAATUPALVELUT	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	60 000
* Laitekannan parantaminen, muu irtain	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	60 000
TEKNIikka- JA YMPÄRISTÖPALVELUT	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	240 000
* Muu irtain	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	320 000
YHTEENSÄ (Netto)	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000	850 000

INVESTOINTIOHJELMA YHTEENSÄ

	2025	2026	2027	2028	2029	Yhteensä 2025-2029
KIINTEÄ OMAISUUS	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	1 250 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN LUOVUTUKSET	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-750 000
IRTAIMEN OMAISUUS (Netto)	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000	850 000
TALONRAKENNUS	4 317 000	5 150 000	365 000	100 000	0	9 932 000
KUNNALLISTEKNIikka	2 350 000	2 045 000	2 010 000	2 780 000	1 385 000	10 570 000
PUISTOT JA LEIKKIKENTÄT	50 000	40 000	65 000	105 000	105 000	365 000
MUU JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS	80 000	45 000	20 000	310 000	200 000	655 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ (Netto)	7 067 000	7 550 000	2 730 000	3 565 000	1 960 000	22 872 000